



KAI ŠIMUČIO JAU NĖRA, O JO LABAI REIKIA

Šiame numery

Neturėtume sirgti mažavertiškumo liga. Kai Šimučio jau nėra, o jo labai reikia. Meno pavasaris Washingtonė. Danguolės Sadūnaitės eilėraščiai. Kalba "Gulago salyno" liudininkai. Ir kūrybingam jaunimui vietos kiek nori. Žmonės ir temos Lituanistikos instituto suvažiavime.

Kertinė paraštė

MAŽAVERTIŠKUMO LIGA NETURĖTUME SIRGTI

Dr. Jono Puzino žodis Chicagos Jaunimo centro kavinės kultūrinėje vakaronėje š. m. balandžio mėn. 18 d.

Kun. Algimanto Kezio iniciatyva ir pastangomis Lietuvos foto archyvas, padedamas rinktinio būrelio bendradarbių, ėmėsi vykdyti didelės apimties reikšmingą projektą — leisti gausiai iliustruotą lietuvių išeivijos etninę enciklopediją. Tos enciklopedijos tikslas — išskirti lietuvių įnašą Jungtinių Amerikos Valstybių visokeriopai pažangai. Tas projektas pasidarė ypač aktualus ryšium su Jungtinių Amerikos Valstybių dviejų šimtų metų sukaktimi, kuri bus iškilmingai minima kitais metais. Iš pirmos pažūros atrodo, kad tas mūsų įnašas nėra didelis, ypač, jei mes palyginsime kitų etninę grupių duoklę Amerikos kultūrai (moksliui, menui, literatūrai), ūkiui (verslai, finansai, pramonė, prekyba, komunikacija) ir t.t. Nesame mes davę Amerikai valstybės vyrų, senatorių, kongresmanų (išskyrus atskiras valstijas), dar nesame davę pasaulinio masto mokslo, meno, muzikos, literatūros vyrų, pramonės magnatų ir kitokių žymių. Galime pasigirti Metropolitano operos solistais, vienu kitu aktorium, būriu iškilnių sportininkų ir t.t. Tačiau, geriau išžiūrėję, pamtysime, kad ir lietuvių įnašas nėra jau toks menkas bendrajame Amerikos gyvenime. Valstybės gyvenimas, ypač didžiųjų valstybių, gali būti prilygintas sudėtingam mechanizmui, kur ir maži ratukai suka didžiulį gyvenimo ratą, kur kiekviena, kad ir mažiausia mechanizmo dalelė išjungia į didįjį kultūros, civilizacijos ir visokeriopos pažangos vyksmą. Juk kiek lietuvių savo darbu yra prisidėję prie Amerikos pramonės ūgio, kiek dabar prisidedama prie erdvų tyrinėjimo, kiek daug lietuvių intelektualinių pajėgų yra įsitraukę į mokslo bei mokymo darbą. Mes galime didžiutis ir aukštu lietuvių moraliniu lygiu. Jei Amerika turėtų tokių atelvių

daugumą, krašte būtų lengviau susidoroti su teise ir tvarka. Tad lietuviams, kad ir sudarydami mažą margaspalvių Amerikos gyventojų dalelę, neturėtų sirgti mažavertiškumo liga. Ir mūsų kluks įnašas, atitinkamai išryškintas, susilauks reikiamo įvertinimo amerikiečių tarpe.

Todėl reikia sveikinti kunigo Kezio iniciatyvą ir visais būdais bei priemonėmis paremti pradėtą darbą. Po šių įvadinių pastabų, leiskite labai trumpai supažindinti su jau dabar atliekamu darbu. Čia tepriminsiu, kas jau yra darbo eigoje. Tuo tarpu suplanuoti 6 tokių informacinio pobūdžio leidiniai, kurie pirmiausia bus išspausdinti lietuviškai, o po to jau pritaikyti amerikiečių skaitytojui ir išversti angliškai. Štai tie darbai: 1. Šv. Kazimiero kapinių albumas, 2. Prof. Juozo Zilvičiaus "Amerikos lietuvių muzika, teatras ir baletas", 3. Kun. Stasys Yla jau yra parašęs knygą "Lietuvių šeimos tradicijos", 4. Alina Skrupskelienė redaguoja informacinę lietuvių išeivijos literatūros chrestomatiją, 5. Vladas Būtenas ir kun. Algimantas Kezyz ruošia veikalą apie "Pensilvanijos Lietuvą", 6. Planuojamas leidinys apie "Lietuvių švietimą Amerikoje".

Mano manymu, tą seriją, jei susirastų lėšų ir žmonių, kurie galėtų paruošti atskirus darbus, būtų galima papildyti dar bent keliais leidiniais. Temos galėtų būti maždaug šios: 1. Amerikos lietuvių periodinė spauda ir knygų leidyba; 2. Amerikos lietuviai ir Lietuva, arba Amerikos lietuviai kovoje dėl Lietuvos laisvės; 3. Lietuvių išeivijos atgarsis į didžiuosius Amerikos ir Lietuvos įvykius. 4. Organizacinis Amerikos lietuvių gyvenimas; 5. Lietuvių mokslininkų įnašas; 6. JA VLB; 7. Atskirų didžiųjų lietuvių kolonijų apžvalgos, pvz.: Chicago, Philadelphia, New York,

Didžiųjų žmonių vardai istorijos slinktyje dažnai pasidaro vienos ar kitos jų gyventos epochos sinonimai. Pavyzdžiui, Michelangelo vardas žmonijos kelyje visada spindės kaip aukščiausiai iškelta Renesanso amžiaus vėliava, o dr. Jono Basanavičiaus vardas mums lietuviams visada bus lyg lietuvių tautos atgimimo emblema. Tarp šių didžiųjų žmonių ir jų gyventos amžiaus neretai susidaro toks tamprus ryšys, kad nėra taip lengva pasakyti, ar pats gyvenamasis laikas juos tokius suformavo, ar jie patys savo galinga dvasia brėžė gyventos epochos bruožus.

Lietuviškoje išeivijoje vienas iš tokių istorinių didžiadvasių žmonių buvo Leonardas Šimutis, miręs Chicagoje š. m. balandžio 17 d. Jeigu paimsime lietuviškosios išeivijos šiame krašte istoriją nuo Pirmojo pasaulinio karo metų iki Antrojo pasaulinio karo pabaigos ir pokario dešimtmečių ir ieškosime joje vietos Leonardui Šimučiu, tai tik ką minėtų dviejų pavyzdžių ir Šimučio analogija būtų kone ta pati: kiek Šimutis kūrė šio laikotarpio lietuvių išeivijos istoriją, tiek pati istorija yra didžia dalimi Šimutis.

Iš tikrųjų jo veiklos išeivijoje laikotarpis buvo be galo lemtingas ir džiaugsmingas, ir nelaimingas lūžtiniais įvykiais: Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas, vėl jos praradimas ir kovą už jos grąžinimą tautai. Visais tais atvejais šio krašto lietuvių, ypač jos katalikiškosios daugumos, pozicija ne kartą lėmė Šimučio laikysena ir jo smaigstomų gairių kryptis.

Tačiau Leonardui Šimučiu veiklos gairių smaigstymas nerėškė kokių nors diktatoriškų užmačių, netolerancijos ir savo valios primetimo kitiems. Tai buvo tik demokratiškos santykiuos su žmonėmis nuosirdus ir savu pavyzdžiu paremtas jų įtikinimas, kad toks veiklos būdas ir tokia dabartinė darbų ir veiklos kryptis yra tiksliausia ir naudingiausia tiek išeivijos, tiek visos tautos gyvybingai ir šviesiai ateičiai.

Ir šioje savo veikloje Leonardas Šimutis nebuvo grubus žodžio demagogas, kuriam visos priemonės yra geros savam tikslui pasiekti ir oponentui sunaikinti. O tokio savitarpinio purvais drabstymosi buvo kupina visa priešišmutinė mūsų išeivijos epocha, tiesiog neperšokamu grioviu perskyrus lietuvių išeiviją Amerikoje į "bažnytinius" ir "nebažnytinius". Leonardas Šimutis čia buvo vienas iš tų retų, bet vienas iš pagrindinių senosios išeivijos jau čia išimokslinusių šviesuolių, atnešusių čionykštėn lie-

Clevelando, Detroito, Bostono ir kt. Kol dar visa nesunyko, sparsčiai turi būti renkama iliustracinė medžiaga. Tai tik viena kita sugestija. Tikimės, kad šioje, o jei reikės, ir dar vienoje vakaronėje, atsisiras ir daugiau apsvartintų klausimų, pvz. etninio mūsų dailiminkų įnašo sukaupimas viename leidinyje ir kt.



Leonardas Šimutis (1892. XI. 6 — 1975. IV. 17)

Portretas tapytas Adomo Varno

tuvių išeivijon, vieton fanatiškai tamsuoliškų, jau kultūringų žmonių tarpusavio santykiuos.

Tai dar nereikia, kad Šimutis savo krikščioniškai demokratiškus principus, reikalui esant, būtų kaitaliojęs bespalvių kompromisų labui. Beveik paradoksiškai kalbant, Šimučiui ir kompromisai turėjo būt principingi. Jis stengėsi savo oponentų ir kitų principus ne paversti pelenais, bet tik juos įjungti į bendrąją lietuvių veiklą lietuvių tautos labui. Todėl vargu ar be Leonardo Šimučio angažavimosi ir be jo lemiančio autoriteto būtų buvę taip įspūdingai ir vaisingai apjungtos visos demokratinės išeivijos lietuvių grupės sovietinės okupacijos akivaizdoje dirbti bendrą darbą Lietuvos išlaisvinimui.

O ką jau bekalbėti apie Leonardą Šimučio Indėlį išeivijos katalikiškosios visuomenės formavime. Galime drąsiai sakyti: kokią rolę šioje plėtmėje suvaidino prof. Pranas Dovydaitis Lietuvoje, tokią pat atliko čia Amerikoje Leonardas Šimutis. Net ir tam tikras abiejų veiklos kontekstas ir priešastinės šaknys buvo gana panašios. Juk iki prof. Prano Dovydaičio Lietuvoje, rusiškųjų universitetų įtakoje, buvo jau bejėgalinti mada, kad religija tebėra atsilikimo ženklas ir kad inteligentui yra gėda rodytis tikinčiuoju. Prof. Pranui Dovydaičiui reikėjo savo ir kitų pasaulinio garso šviesuolių bei naujos, katalikiškos inteligentų kartos išsiugdymo pavyzdžiu tą atneštinį mitą sugrąžinti. Ir jįsai tai puikiai atli-

ko, vieton ateistinio mito atskleidamas tikinčio kataliko šviesuolio realybe.

Ateizmo sėkla buvo gerokai šaknis įleidusi ir anoje senojoje lietuvių išeivijoje Amerikoje. Atvažiavusiems į svetimą kraštą dar naivokiems liaudies žmonių kiekvieno raštingojo žodis darė įspūdį, o mokyto vardu skelbiama mintis atrodė jau tikra mokslo viršūnė. Kalbančių lūpomis ir rašančių plunksnomis ir čia buvo skleidžiamas mitas, kad katalikas tegali būti tik tamsuolis. Trūkstant pradžioje pasauliečių katalikų inteligentų, prieš kunigus ir aplamai tikinčiuosius nukreiptoji akcija savo antireligijiniu poveikiu išeivijos masėse buvo gana sėkminga.

Siam potvyniui užtventki katalikiškai lietuvių išeivijai reikėjo inteligentiškų, kilnių ir įtakingų asmenybių pačių pasauliečių tarpe. Ir štai išeivijoje atsiranda Leonardas Šimutis, kuriam niekas iš oponentų negalėjo į akis meluoti ir pravardžiuoti tamsuoliu universitetinio mokslo išprususį, šviesų, autoritetingą visuomenininką, redaktorių, bet ir giliai tikintį, religingą žmogų. Pirmose eilėse stovinčio kataliko Šimučio pavyzdys daug kam čia darė įtakos, tiesiog atidarė akis.

Dabar ir įvairiais atvejais ateityje, kada tik bus kalbama ar rašoma apie Leonardą Šimutį, be abejo, bus išvardinama didelė virtinė jo atliktų darbų, eity parvešiuolių bei naujos, katalikiškos inteligentų kartos išsiugdymo pavyzdžiu tą atneštinį mitą sugrąžinti. Ir jįsai tai puikiai atli-

didžiausią Šimučio auką — visą savo gyvenimą pašvenčiant ne savo asmeniškam gerbūviui, bet savo tautos labui. Juk jaunas, gražus, energijos pilnas jaunuolis, įgijęs universitetinius mokslus jau šiame krašte, galėjo lengvai jaustis į neįmatuojamas Amerikos galimybes: praturėti biznyje, tapti šio krašto politikierium, pelningu žmonių tarnautoju, jų administratorium, dalininku ir vaikštinėti po milijonus. Tokių siūlymų ir tokių progų jaunam Šimučiui buvo labai realių ir labai viliojančių. Apie juos Leonardas Šimutis, būdamas gerame ūpe, be jokio gailėsčio, o tik daugiau anekdotine forma ne kartą pasipasažodavo.

Ir Šimutis visiems gundymams liko abejingas. Bet ne minute savo ilgo gyvenimo nebuvo abejingas lietuviškiems reikalams. Jiems jisai visą savo amžių, visą išmintį ir visas jėgas paaukojo, nepalikdamas turtų, o tik už turtus amžinesnį atminimą tautiečių širdyse ir neištrinamą šimutinį skirsnį lietuvių išeivijos istorijoje.

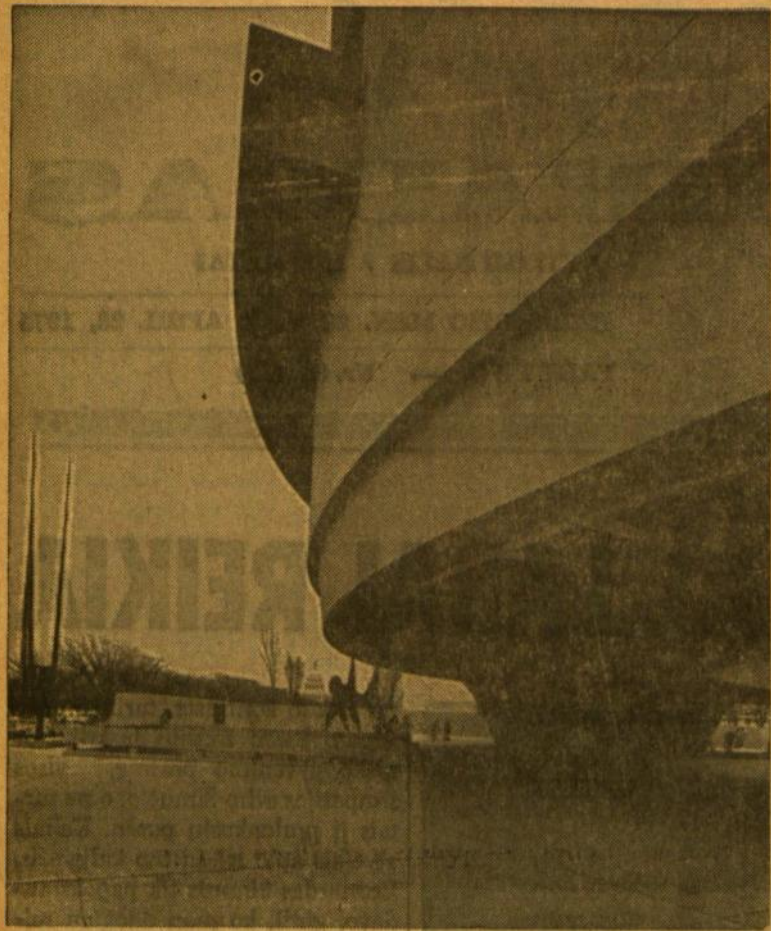
Tenesupranta skaitytojas, jog čia rašoma aplamai prieš turto įsigijimą ir prieš tuos, kurie to turto turi. Tačiau, kai čia Chicagoje ilgus metus reikėjo stebėti naujųjų ateivių karštiligę įsigyti ne tik namus mieste, bet ir užmiestuos rezidencijas (būtų "netaktas" jas pavadinti lietuviškai — namais!), daug kam buvo tiegiu sunku suprasti Šimutį, tokio mis nuosavybėmis nesirūpinantį, o jau 40 metų Marquette Parke, nuomotam butuky, kukliai begyvenantį su žmona. Ir šitame vie-

ny ir kito kontraste, turint minty Svento Rašto žodžius ir krikščioniško gyvenimo prasmę, visos simpatijos sviro Šimučio, o ne turtais jį pralenkusių pusėn. Keliais atvejais apie tai su juo kalbantis, Leonardas Šimutis tik papokštavo, girdi, ko man daugiau reikia: aš geriau jaučiuosi, kaip milijonierius: vaikus išėdau į mokslus, duonos ir druskos niekad nepritrūkau, dirbau, ką galėjau ir kas širdžiai atrodė prasminga, kam kitam ir laiko nebeliko, bet nesigailiu, jei Dievas vėl dovano-tų man jaunystę, tai pasukčiau lygiai tokiu pat keliu. Tai buvo pokalbiai su dideliu žmogum, pokalbiai, kurių negalima pamiršti.

Žavus pavyzdys, kuriuo nepriklausomos Lietuvos prisikėlimo atveju kada nors galėtų pasekti čia mokslus išėjęs mūsų jaunimas, yra Leonardo Šimučio grįžimas su visa savo šeima į prisikėlusią demokratinę Lietuvą ir pasiryžimas dirbti savo tėvų žemėje jos ateičiai ir gerovei. Šimutis tada buvo išrinktas atstovu į demokratinės Lietuvos seimą. Demokratinė visuomenė ir demokratinė valstybės santvarka Leonardui Šimučiui buvo būtinybė kaip žuviai vanduo. Kitokios jis negalėjo pakelti. Todėl, Lietuvoje išgalėjęs vienos partijos režimui, jis vėl grįžo į Jungtines Amerikos Valstybes, matydamas, kad čia jo darbas bus niekieno nevaržomas, bus prasmingesnis išvijai ir visai tautai. Ir kai tautą užgriuvo dar didesnės nelaimės, iš tikrųjų Šimutis laisvajame pasaulyje lietuviškoje veikloje buvo niekuo kitu nepamainomas.

Didelio žmogaus atminimą Leonardas Šimutis mums palieka ne vien tik kaip visuomeninio darbo ir žurnalistinės plunksnos (kai nebuvo kam, jis pats rašė ir eilėraščius, ir vaidinimus) pavtariausiais darbininkas, bet ir kaip valios išlyginto charakterio, reto šviesumo asmenybė. Tik vienas ir konkrečiai stebėtas pavyzdys: eilę metų bendrame "Draugo" redakcijos darbe kasdien susitikant ir šiaip įvairiomis progomis plačiau įsikalbant, aš niekada negirdėjau Šimučio ką nors neigiamo prisitariant apie kurį nors kitą žmogų. Iš kantrybės jo neišmūšdavo nė smulkūs, nereikšmingi, bet dažni skambiniai telefonų redakcijon, reikiant kam nors nepasitenkinimą tuo ar kitu "Draugo" straipsniu, žinute ar paprasčiausia, nereikšminga korektūros klaida, nuolat ir nuolat gaisinant jam neatidėliotino darbo minutes ir valandas. Negirdėjau niekada, kad Šimutis tokiu atveju su pažnekovu kiek pikčiau apsižodžiuotų: visada buvo lygiai mandagus, kantriai viską išklausan-tis, švelniai pajuokaujantis, mandagiai atsiveikinantis ir tik, padėjęs ragelį, gliaiai atsidūstantis.

Svelniaisielis buvo Leonardas Šimutis, bet gyvenimo realybė aiškiai pramatantis ir jai akiai neužsispiriantis. Kai pokario metais į šį kraštą plūstelėjusi šviežia ateivių lietuvių banga atsine-



Hirshhorno muziejus ir skulptūrų klemas. Detalė. (Nuotrauka — muziejaus nuosavybė)



Hirshhorno muziejaus vidus. Pirmas aukštas. (Nuotrauka — muziejaus nuosavybė)

Meno pavasaris Washingtone

Dar nežydėjo vyšnios

Washingtono buvo kovo 21-ji — oficialus pavasario pradžia. Oras dar vėsus, o gamta be žalmos ir žiedų. Jautel, jog stovi žemiško atbudimo angos, kur priimtinas kiekvienas vėjo pūstelėjimas, nors gal ir ne toks meilus, kokio norėtum. Kai kas net su užuojauta kalbėjo: girdi, per anksti atvykai — dar dvi savaitės iki vyšnių žydėjimo.

Bet anom dienom Washingtono galėjai jausti ir kitą žydėjimą — savotišką meno pavasarį. Tuo metu Amerikos sostinėje apsilankiusį žmogų šaukė Tautinėje galerijoje besibaigianti garsioji Kinijos archeologinių iškasenų paroda ir Hirshhorno muziejus. Abu šie meno centrai gali pasididžiuoti šaunia pavasarine programa. Ji prasidėjo 1974 m. paaiškoje. Kinijos archeologinė paroda atidaryta gruodžio 13-tą, o Hirshhorno muziejus — spalio 1-mą. Abu atvejai turi pasaulinės reikšmės kultūrinėje plotmėje ir abu verti lietuvių dėmesio.

Mes esame meną mylinti tautinė mažuma. Turime galerijas ir kolekcijas, kurios betgi išskirtinai ribojasi savo tautos dailininkais, išskirtiškai lankydamiesi lietuvių meno parodas didmiesčiuose, žymioji mūsų dauguma

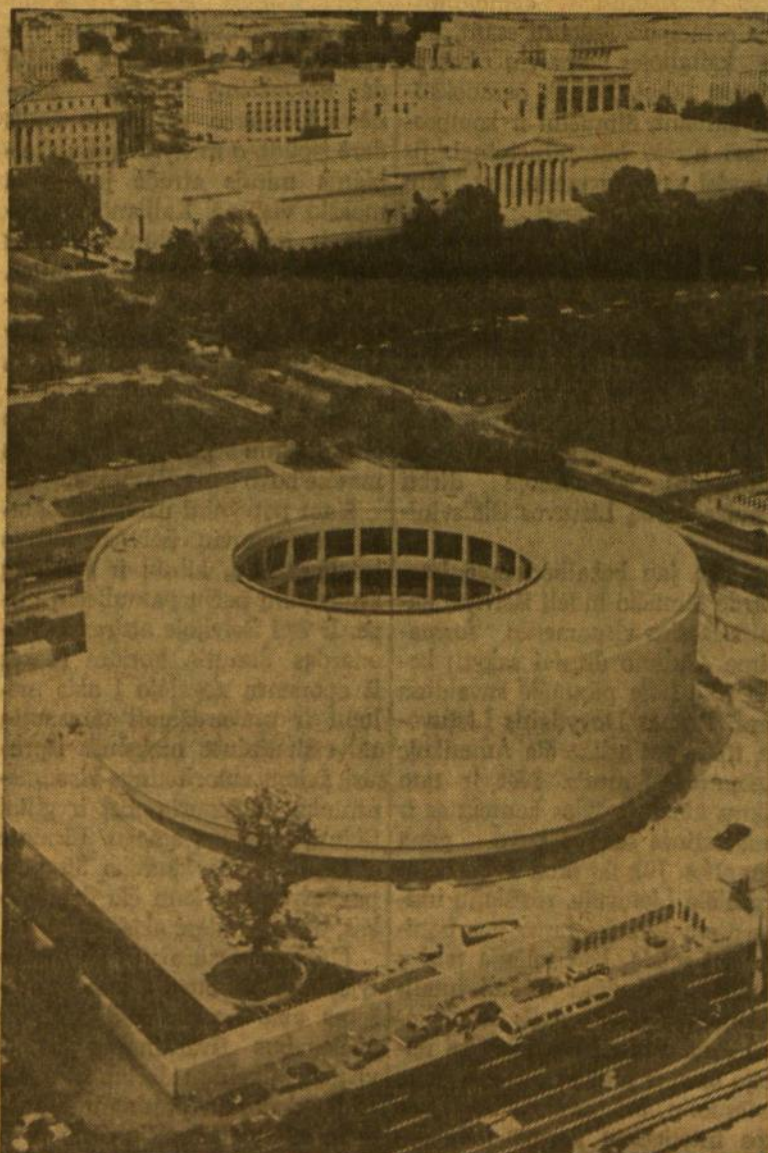
nebepastebi, kas vyksta vietiniuose muziejuose. Daugelio jie tik tada lankomi, kai sužinoma, jog ten dalyvauja koks nors lietuvis dailininkas. Tai, be abejo, kilnus tautinio solidarumo gestas. Bet atmintina, jog lankant muziejus, ypač kai jie rodo ką nors labai aukšto, mes tampame pajėgesni priimti bei įvertinti savo dailininkus, kurie alsuoja bendru pasaulinio meno oru.

Apskritai šiais laikais nesunku pažinti, kas yra gražiausio sukurtas pasaulyje. Laiko ir erdvės kliūtys beveik sutriuškintos. Naujieji archeologiniai kasinėjimai pasiekia žiliausią senovę, o technikos patogumai pagelbsti radinius sutelkti į vieną vietą. Panašus atvejis akivaizdžiai regimas Kinijos brangenybių parodoje Washingtono. Tiek anksčiau, tiek dabar daug menui pasitarauja ir turtuoliai. Jie, prisipirkę meno lobius, vėliau nebežino, kur juos dėti, ir atiduoda muziejams. Vienas iš tokių įdomių asmenų yra Joseph Herman Hirshhorn.

Kinijos archeologinė paroda Washingtonas yra vienas iš tu

nedaugelio laimingų Amerikos miestų, kuriame ši paroda galėjo klestėti net 4 mėnesius. Tokios privilegijos kažkodėl nesulaukė net garsieji meno centrai, kaip New Yorkas ir Bostonas. Gal čia bus dalinai ir išlaidų problema, nes eksponatų supakavimas, pervežimas ir tinkamas išstatymas yra sunki našta. Aišku, prie parodos Washingtono prisidėjo ir buvusio prez. R. Nixono keliolika Kinijon, kur pirmiausia aptarti prekybiniai ir kultūriniai mainai.

Kaip ten bebūtų, Amerikos sostinėje Kinijos archeologinė paroda sutraukė gausias minias turistų. Ypač jos plūdo paskutinėmis savaitėmis. Nors ir gana anksti nuėjus prie Tautinės galerijos, jau radai ant laiptų būrius žmonių. Tarp jų pastebėjai moksleivius ir studentiją su mokytojų ir profesoriais. Jeigu manei, jog po pietų bus lengviau prisigrūsti, apsirikai. Sugrįžęs vėl atradai ilgas laukiančiųjų procesijas, nusitiesusias per kelis aukštus žemyn, kur apatinėje dalyje, labai skoningai paruošta bei rūpestingai apsaugota, vykto toji paroda. Žmonės, eilėse pamažu judėdami, iš nuobodulio skaito laikraščius ir knygas. Zingeidumas galingas — nė vieno nepastebėjau pasitraukusio iš procesijos gretų.



Kazys Bradūnas: Hirshhorno muziejaus bendras vaizdas. (Nuotrauka — muziejaus nuosavybė)

Ko tie žmonės ten nori pamatyti? Tai klausimas, kurio neįmanoma keliais žodžiais atsakyti. Kinijos archeologinė ir tuo pačiu meno paroda apima neapmatomai platų žmonių gyvavimo laikotarpį — net šešis šimtus tūkstančių metų. Ji prasideda paleolitiniais laikais ir baigiasi XIV-to šimtmečio po Kr. antrąja puse, arba Yuano dinastija, kai Kiniją valdė mongolų kilmės imperatoriai. Rodoma 385 radiniai, atkasti paskutinių 25 metų bėgyje. Sakoma, jog tai esanti tik menkutė dalelė per tą trumpą

laiką žemėje aptikto lobių. Užsienu jis rodomas pirmą kartą. Eksponatai apima bronzą, keramiką, auksą bei sidabro indus, nefritą (angl. jade) bei medžio dirbinius, kaligrafinius raštus, nuospaudas nuo akmenų, freskas ir šilko audinius.

Vos tik įžengus į katakombinę erdvę, pirmiausia pamatoma vadinamo "Pekingo žmogaus" kaukolė. Ji sulipdyta iš didesnių bei mažesnių kaulo fragmentų, rastų XX-to amžiaus pradžioje prie minėto Kinijos miesto. Pagal evoliucijos teoriją, taip atrode žmogus pradinėje vystymosi pakopoje prieš pusę milijono metų. Iš tos kaukolės bronzoje atkurtas jo veidas kelia šurpą lankytojo sieloje.

Eidamas toliau pritemdytais koridoriais vėl pamatai prieš pusę milijono, ar kiek vėliau, žmogaus vartotus primityviausius akmens įrankius. Jie labai menki. Nežinodamas galėtum palaikyti šiaip sau pačios gamtos dailiai nubrūžintais akmenėliais. Juose nematyti dar jokios ornamentikos.

Parodoje išstatyti keramikos dirbiniai siekia vėlyvą neolitinį laikotarpį, t. y. 6000 metų prieš Kristų. Kuo arčiau prie mūsų eros, tuo jie dailėsi. Čia žiūrovo akį patraukia viena glazūrinė urna, nulipdyta XVI-me šimtmečio prieš Kristų. Tai esanti vėliau išbulinto kiniško porceliano pradmena. Tame anksstyvame Shang dinastijos (1766-1122 pr. Kr.) periode matome dar keramikos technikoje vaizduojamus arklus su spalvota glazūros apdanga. Tos arklų figūros vėliau Han (206 — pr. Kr. — 220 po Kr.) ir Tang (618-908 po Kr.) laikais buvo formos bei spalvos atžvilgiu labai išbulintintos ir plačiai vartojamos, kaip mirusiųjų palydovai. Moliniui arklui su daugeliu kitų keraminių ir bronzinių dirbinių buvo įkasami į duobę mirusio žmogaus laimingesnei atečiai užtikrinti. Čou dinastijos vidury (550 pr. Kr.) prasideda keraminių indų meniškas dekoravimas. Parodoje tai liudija vienas molinis kelevio butelis, ant kurio pavaizduoti muzikantai ir šokėjai. Porceliano primityvi technika pamažu ryškėja baltų indelių pavyzdžiuose, kuriuose jau galima įžvelgti ir mėlyną spalvą, labai būdingą vėlesnėje kinų porceliano raidoje, pasiekusioje europiečiams nežinomos tobulybės.

KAI ŠIMUČIO JAU NĖRA, O JO LABAI REIKIA

(Atkelta iš 1 psl.)

Šė ir naujus savo veiklos metodus bei formas, Leonardas Šimutis nesoko piestu prieš importuotas naujoves. Priešingai, jis pritarė visam tam, kas ateities išsivijęs gyvastingumui buvo kaip naujo kraujo transfuzija. Jis daugelyje sričių iš karto šiltai bendradarbiavo su naujais žmonėmis, ne kartą būdamas palaimingu tarpininku tarp senosios ir tarp naujosios išsivijęs, tarp vienu ir kitų organizacinių formų ir jų vaisingo bendradarbiavimo. Pailko čia rašančiam įspūdi girdėtas ir matytas Šimutis Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seime New Yorke, kuriame jis buvo vienas tarp pagrindinių paskaitininkų, sveikinęs seimą Altos vardu, kaip jos pirmininkas. Kur buvo bendras lietuviškas reikalas, jis nieko neskaldė, bet tik jungė.

vio velniavos ir prasidėjo tada, kada Šimutis, jau metų naštos slegiamas, toli prašokęs pensininko amžių, iš įvairių pareigų ir darbų pasitraukė garbingam senatvės poilsiui. Ir kaip šiandien vėl jo reikėtų, reikėtų žmogaus be asmeniškų ambicijų, reikėtų žmogaus taktiško, su šviesios asmenybės autoritetu, pasišventusio bendro darbo idėjai, bet ne skaldymosi ir trumparegiško draskymosi košmarui.

Jeigu Visagalis šiandien vėl stebuklingai tartų "Leonardai, kelkis" ir prikeltų jį dar bent 30 metų jaunesniu, tikrai išgirstume žodžius: "Vyrai, ko jūs čia dabar tuščiai kapojatės, kai Lietuvai reikia ne jūsų garbių ir jūsų nuodėmių, bet jūsų protingo darbo ir jūsų tyrų širdžių". Šimučio čia taip reikia, ir dar labiau liūdina ir gailla, kad jo jau nėra.

O visos mūsų išsivijęs tarpusė-

Pradžia menka, kai palyginti su Ming (1368-1644 po Kr.) ir Ching (1644-1912 po Kr.) dinastijose spalvomis pražudusiais porceliano kūriniams, kuriuos matome muziejuose.

Su keramika lenktniauja bronzą. Jos išpūdingų pavyzdžių parodoje galima regėti taip pat nuo XVI-to amžiaus prieš Kristų. Tai paminėtas Shang dinastijos laikotarpis. Rodomi ritualiniai indai, iškasti Hunan provincijoje. Pačiuose ankstyviausiuose radiniuose jau matome savotišką architektūrinę didybę ir sykiu subtilią dekoraciją. Didžios elegancijos bronzose pasiekta Han dinastijos metu — tarp 200 metų prieš Kristų ir po

Kristaus. Ypač nuostabių virtuozizmu išsiskiria bėgančių arklų figūros. Jie atrodo, lyg kokios skraidančios dvasios. Išdėmetina — tie arklukai labai panašūs į graikų bei romėnų šio gyvulio skulptūras. Taip pat didelio įvertinimo užsitarnauja senosios Kinijos menininkai už bronzos išdabinimą plonyčiais auksu bei sidabro įlaidais. Nemažiau patrauklus ir vėlesni — Tang gaidynės — auksiniai ir sidabriniai indeliai.

Parodoje yra ir labai gražių nefrito (angl. jade) kūrinių — didžiai būdingų kinų menui. Nefritas — tai pusiau brangak-

(Nukelta į 3 psl.)

Tel. PB 8-3226
DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIŲ IR GERKLĖS LIGOS
2858 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą

DR. K. G. BALUKAS
Akuberija ir moterų ligos
Ginekologinė Chirurģija
6448 So. Pulaski Road (Crawford Medical Building) Tel. LU 5-6446
8007 W. 83 Pl., Justice, Ill. 599-0500.
Pirmą ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 874-8012

DR. VL. BLAZYS
PLAUČIŲ IR VIDAUS LIGOS
2801 West 63rd Street
Kampas 63-cios ir California
Val. pirm., antr., ketv. ir penkt. 9 iki 12 val. vakaro.
Šeštad. nuo 2 iki 3:30 val.
Pagal susitarimą.
Ofiso telef. 476-4042
Rezid. tel. WAlbrook 5-3048

Tel. ofiso HE 4-5848, rez. 388-2233
DR. PETER T. BRAZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2434 West 71st Street
Val. pirm., ketv. 1 iki 7 popiet.
antr., penkt. 1-6, treč. ir šešt. tik susitarimą.

Dr. Ant. Rudoko kabinetas perėmė
DR. EDMUND E. CIARA
OPTOMETRISTAS
7709 West 51st Street
TEL. GR 6-2400
Val. pagal susitarimą; pirmad. ir ketv. 1-4 ir 7-9; antrad. ir penktad. 10-4, šeštad. 10-3 val.

Ofs. tel. 735-4477 Rez. PR 8-6960
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
Specialybė — Nervų ir Emocinės Ligos
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6448 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą.
Rezid. tel. — GI 8-6873

DR. W. M. EISIN-EISINAS
AKUSERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINE CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti: MI 3-0001.

Tel. — BE 8-5895
DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė Akijų Ligos
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą
Ofiso telef. PE 8-2220

DR. IANINA JAKSEVIČIUS
JOKIA
VAIKŲ LIGOS
2656 West 63rd Street
Pirmad. antrad. ketvirtad. ir penkt. nuo 12 iki 3 val. ir nuo 5 iki 8 val. vak. Šeštad. nuo 1 iki 4 val.
Ofs. PO 7-6000 Rez. GA 3-7274

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 West 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel. 489-4441 arba LO 1-4605, jei neatsiliepia 561-1070
Gonos Ligos — CHIRURGIJA
Ofisai: 2403 W. North Avenue
5214 No. Western Avenue
Valandos pagal susitarimą

Vid. telefonai 652-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 So. 49th Court, Cicero
Val. kasdien 10-12 ir 4-7. Trečiad. ir šeštad. tik susitarimą.

DR. TERESE KAZLAUSKAS
VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
9756 W. 143 Street
Orland Park, Ill. 60462
Valandos pagal susitarimą
Tel. — 840-6887

Tel. ofiso ir buto Olymple 2-4150
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Avenue, Cicero
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vak.
Iškyrus trečiadienius
Šeštadienis 12 iki 4 val. popiet.

Tel. REliance 5-1811
DR. WALTER J. KIRSTUK
(Lietuvis gydytojas)
3925 West 69th Street
Val. pirmad., antrad., ketvirtad. ir penktad. nuo 12-4 val. p. p. 6-8 val. vak. Šeštad. 12-3 val. p. p. trečiad. uždaryta.

DR. IRENA KURAS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
KIDIKIŲ IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
7156 South Western Avenue
Valandos: Kasdien nuo 10 val. ryto iki 1 val. popiet.
Ofiso telef. HE 7-1168
Resid. telef. 239-2919

Ofiso HE 4-1818. Rez. PR 6-9601
DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Specialybė vidaus ligos
2454 West 71st Street
(71-oje ir Campbell Ave., kampas)
Val. pirmad., antrad., ketv. ir penkt. Nuo 3 iki 7 val. p. p.
Tik susitarimą

Tel. — 282-4432
DR. ROMAS PETKUS
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
Ofisai:
111 N. WABASH AVE.
4200 N. CENTRAL AVE.
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
(Kalba lietuviškai)
2618 W. 71st St. — Tel. 787-5149
Tikrina akis. Priima akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val. antrad. nuo 1-4 popiet.
ir ketv. nuo 5-7 vakare
Ofiso tel. 776-2880; rez. 448-5545

DR. J. J. SIMONAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Adresas: 4255 W. 63rd Street
Ofiso tel. RF 5-4410
Resid. GR 6-0617

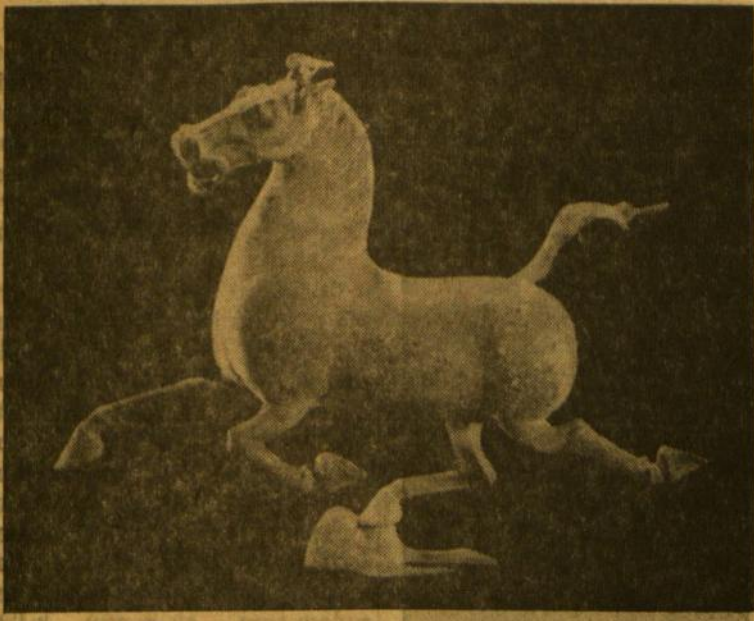
Valandos: pirm. ir ketv. nuo 1 val. iki 3 val. p. p. ir nuo 7 iki 8 val. vak. antr. ir penkt. nuo 1-3 val. p. p. ir vakarais pagal susitarimą.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
ATOSTOGOSE iki bal. 26 d. Rėkaijai esant kreiptis pas dr. J. Bakšį.
Sėdra praktika ir moterų ligos
Ofisai ir rez. 2655 W. 59th St.
Tel. PROspect 8-1228
Ofiso val.: Pirm., antr., treč. ir penkt. nuo 2 iki 4 val. ir nuo 6 iki 8 v. vak. Šeštad. 2-4 val. popiet. ir kitu laiku pagal susitarimą.

Ofiso tel. HE 4-2123. Namų GI 8-8191
DR. V. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 West 71st Street
Val. pirm. antrad. ketv. ir penktad. 2-5 ir 6-7 — tik anksio susitarimą

Tel. Ofiso PR 6-6446
DR. F. C. WINSKONAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3107 West 71st Street
Valandos: 1-6 val. popiet.
Treč. ir šeštad. pagal susitarimą

Ofiso tel. 767-2141; namų 656-4550
DR. PETRAS ZLIOBA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
6449 So. Pulaski Road
Val. pirm. antr. ketv. 1-5 ir 8-9. penktad. 1-4. Šešt. pagal susitarimą.



Bronzos arkliukas iš Han dinastijos laikotarpio (206 pr. Kr. — 220 po Kr.)

(Atkelta iš 2 psl.)

menis, nepaprastai kietas, daugiausia žalios ir pilkos spalvos. Sunku jį piaušyti, šlifuoti ir graviruoti. Kaip porceliano, taip ir nefrito mene senieji kinai lieka nepalaužiami. Šioje parodoje gi visus nefrito kūrinius prašoka princas Lu Sheng žmonos nefritinės įkapės. Visas kūnas idėtas į keistą apvalkalą, kuris aukšniais siūlais suvarstytas iš 2156 kvadratinų nefrito gabalėlių. Tai ankstyvos Han dinastijos (113 m. pr. Kr.) nefrito kūriny, nuostabiąsias visoj šios medžiagos raidoj. Iki 1968 m. tik senovės raštuose buvo užuominų apie tokias turtingų įkapes. Dabar jų turima 2 pavyzdžiai — princas Lu Sheng ir jo žmonos Tou Van įkapiniai aparai.

Zingsniuojant per galerijas, kelevį stabdo ir seniausiu laikų (Tang) tobuli šilko audiniai, spalvoti lako technikos mediniai karstai, juodi litografiniai nuospaudai, spalvingai išdekoruotos žmonių figūrėlės ir t. t. Visa tai iškasta iš kapų. Dauguma iškasenų buvo apsupta anglies sluoksniais ir po tiek metų atrodo kaip naujos.

Aplankęs šią parodą, žmogus labiausiai yra nustebintas dviem dalykais: ankstyvu žmogaus pajėgumu kurti ir vientisu Kinijos meno stiliumi, apimančiu tūkstančius metų. Kas nors gali klausti, kaip Kinija, būdama tokia plati, nesusiskaldė kūryboje, kai kitos kultūros, kaip Egiptas, taubtelės tarp Tigro bei Eufrato ir Graikija, koncentravosi mažame žemės plote. Čia atsimitina, kad Kinijos mene le-

miamą vaidmenį turėjo galinči imperatoriai. Neretai jie patys buvo dailininkai ir poetai. Ap link juos telkėsi visas kūrybinis judėjimas, ir menininkai į valdovų rūmus plūdo iš viso plataus krašto.

Hirshhorno muziejus

Hirshhorno muziejus, lyginant su Kinijos archeologijos paroda, yra visiškai kitas pasaulis. Čia viskas nauja ir modernu. Tiek pastatas, tiek ekspozicija atspindi šiuo metu dydį. Pastatas šiek tiek primena Lloyd Wright statytą Guggenheimo muziejų New York'e. Ir ten, ir čia tas pats apvalumo išpūdis, nors esmėje abu pastatai labai skirtingi. Wrighto kūriny meniškesnis, nors ne toks erdvus bei laisvas. Hirshhorno muziejus, kurį suprojektavo arch. Gordon Bunshaft (jis suprojektavo ir Lindon Johnson paminklinę biblioteką) yra paprastesnis ir panašesnis į muziejų. Jame paveikslai bei skulptūros jaučiasi laisvai — neišsprautos iš nišas. Ypač graži skulptūrų galerija pirmame aukšte, užimanti visą kiemą ir patį pirmojo aukšto vidų. Lauke išsitenka didžiausi skulptūriniai kūriniai ir atrodo išpūdingai. Pastatą finansavo Amerikos valdžia. Prižiūri Smithsono Institutas. Kūriniai — tapyba ir skulptūra, kurių dabar yra per 6000 vienetų, apima laikotarpį nuo XX-to amžiaus pradžios iki šiai dienai. Turima 4000 tapybos bei grafikos ir 2000 skulptūrų kūrinių. Tai vienas iš didžiausių, o gal ir pats didžiausias pasauly, modernaus meno muziejus.

Dabar lieka klausimas — kas tuos eksponatus sutelkė? Tą milžinišką žygį atliko Joseph Herman Hirshhorn, mūsų artimas kaimynas iš Latvijos. Jis yra gimęs 1899 m. gausioj žydų šeimoj Mintaujoje. Buvo 13 vaikų. Tėvas mirė anksti. Motina su vaikais 1905 m. atvyko į Ameriką. Juozapas buvo tik 6 metų. Jie apsigyveno varganoj Williamsburgo srity Brooklyne. Motinai dirbant odos įmonėje, Hirshhorno šeima sunkiai vertėsi. Dėl neturto Juozapas negalėjo išeiti formalaus mokslo. Jis mokyklą paliko 12 metų amžiaus ir gatvėse pardavinėjo laikraščius. Būdamas 14 m., gavo darbą Wall Street New Yorke, kur verda akcijų verslas. Dirbo pasituntuku, kol priėjo prie akcijų skirstytojo darbo laikraščiams. Vos 17 metų jaunasis Hirshhornas pats tapo akcininku (Broker), įmokėjęs 255 dol. savo uždarbio. Nuo to laiko prasidėjo jo sėkminga finansininko karjera. Greit susikrovė daug pinigų. Turtus padidino 1940 m. uranijaus kasyklų pajamos. 1955 m. Hirshhornas turėjo savo rankose dvi didžiausias uranijaus kasyklas Kanadoje, galinčias teikti žaliavos daugiau, kaip visos uranijaus kasyklos Jungtinėse Valstybėse kartu. Kiek vėliau, pardavęs kasyklų akcijas, jis pasuko į vario bei sidabro pramonę. Dabar Hirshhornas yra Callahan kasyklų korporacijos prezidentas.

Tai iš tikrųjų ne eilinė savamokslio finansininko karjera. Bet nemažiau nuostabi ji ir kaip modernaus meno rinkėjas. Menas Hirshhorną traukė nuo pat vaikystės. Neturėdamas pinigų, pradžioje karpė jis gražesnius kalendorių paveikslukus ir juos lisdė ant sienų prie savo lovos. Pradėjęs verstis akcijom, tuoj apipažino su amerikiečių ir europiečių dailininkų kūryba. Jo meninis skonis pasirodė besąs įgimtas. Jaunas kolekcininkas be jokio sunkumo priėjo prie didžiųjų dailininkų Matisso, Picasso, Rodino, Henry Moore, Marinio ir kitų, sugebėdamas atsirinkti tai, kas geriausio. Jis telkė meną greit, lyg kažkur skubėdamas. Aiškaus tikslo kurti muziejų ar galerijas neturėjo. Buvo apsėstas daugiau asmeninės rinkimo aistros. Greit jo kolekcija tapo legendiška. Negalėdamas jos niekur besutalpinti, išsinuomavo sandėlius. Teigiama, jog pirkęs be ekspertų, pajėgdamas susigaudyti trumpalaikėse modernaus meno srovėse.

(Nukelta į 5 pusl.)



Rimvydas Cinka Gėlės (iš parodos Jaunimo centre, Chicagoje)

Danguolė Sadūnaitė

ZYDEJIMAS

1.

jums, mano žiedlapiai —
ir kvapas jums.

2.

centrą gėlės, tiktai —
(jos širdį)

į kurią raudonas
saulės auksas laša:

jos širdį
palaikystu Dievui

1.

grok manimi,
kaip meldu —

laukuose gyvenu,
laukuose manimi ir groki!

2.

tegu ir bus skaudi
ta muzika —

svarbu tiktai,
kad Tavo lūpos,
Tavo pirštai

manimi groty

ZVAIGZDES, TOS DŽIAUGSMO AŠAROS

žvaigždės,
tos džiaugsmo ašaros
žaidžia —
dangaus stepėje, su vėju

ir sėjasi upėje

ROZE SODE

1.

tas molatinis blaškymasis
raudonam sūkurty —

(drumsti ir tamsūs žiedlapiai)

ir ta molat plazdanti šiluma —
tarp keravujujančių vėgčių
ir randu

2.

darže, kur saulė kvatojasi akmeny

mano širdis pavargu
nuo tavo raudonumo

Kai smėlė,
kai akmenyje
blyškūs įgrojimas vėju,
koks nuostabus pasaulis,
kai rankose

švelnios alyvos —

pavasaris: mėsvitūsi kalva

kai smėlė,
kai akmenyje —
blyškūs įgrojimas vėju

Mano tėvas

Vieno gydytojo gyvenimo ir jo laikų istorija

Vincas Maciūnas

(Tęsinys iš praėjusio šeštadienio.)

Paruošiamasis iškilnių darbas, apie kurį nuolat informavo "Lietuvos Aidas" ir kiti laikraščiai, ėjo toliau: buvo kooptuojami nauji komisijos nariai, sudarinėjamos įvairios darbo pakomisės, numatyti vaidinsimieji veikalai (jų tarpe Vydūno "Mūsų laimėjimas"), padarytas svarbus nutarimas himno reikalu: "Siomis dienomis p. J. Tallat-Kelpša, kun. prof. Teodoras Brazys ir p. J. Naujelis galutinai nustatė iškilnių muzikos dainų programą. Kaip himnas bus giedama Kudirkos 'Lietuva, Tėvyne mūsų'" (Tėvyneš Sargas, 1918.VI.21, Nr. 24). Tas nutarimas padėjo Kudirkos "tautiškai giesmei" galutinai įsitvirtinti Lietuvos himnu. Tęsiant informacijas, buvo pranešta, kad "per (V. 13) posėdį maždaug paaiškėjo, jog iškilnės būsiandios antroje birželio mėn. pusėje. Jau nutarta, kad Vilniaus iškilnės prasitęsiandios tris dienas. Priėmimo komisija įgaliota kuo greičiausia įkurti Vilniuje tam tikrą informacijų biurą provincijai" (Liet. Aidas,

1918.V.23, Nr. 60).

Sujudo ir provincija: Marijampolėje "23 gegužės buvo susirinkimas pasitarti kaip Lietuvos nepriklausomybės iškilnės ruošti. [...] Visai lietuvių tautai padaryti iškilnės Vilniuje. Vilniuje visi suvalkiečiai turi stoti į iškilnių eiles kaip atskira didelė grupė, turinti vieną visiems bendrą Suvalkijos vėliavą. [...] Po Vilniaus iškilnių nutarta padaryti Suvalkijai iškilnės Marijampolėje. [...] Pagaliau kiekvienas bažnytkaimis padarys tautos iškilnės kaip tinkamas" (Liet. Aidas, 1918.VI.8, Nr. 66). Pivažiūnuose (Alytaus aps.): "Gegužės 30 d. susirinkę žmonės išrinko iš savo tarpo delegatus, kurie atstovaus jiems Vilniuje per iškilnės, rengiamas Lietuvos Tarybos Lietuvos laisvei ir nepriklausomybei paminėti" (Liet. Aidas, 1918.VII.9, Nr. 75). Žiburio draugijos Vilkaviškio skyriaus susirinkime V.12 d. nutarta "išrinkti nuo Žiburio skyriaus du delegatu Vilniaus Lietuvos iškilnėje dalyvanti. [...] Buvo pakeltas klausimas, ar ir

privincija privalo rengti tokias pat iškilnes, kaip kad sostinė (Vilnius) ar ne. Į šį klausimą pasipylė obalsių, kad ir privincijai derėtų su entuziazmu sutikti tą būsiandios Lietuvos istorijoj įžymiausią bei iškilmingiausią dieną, bet tiktai po sostinės iškilnių" (Tėvyneš Sargas, 1918.VII.7, Nr. 25).

Visos tos gausiai pateiktos anų laikų spaudos citatos akivaizdžiai rodo, kaip entuziastingai rengėsi visa tauta sutikti savo ilgametę valstybinės nepriklausomybės svaionę. Deja, tolydžio pasigirdavo neraminančių žinių apie iškilnių atidėliojimą. Jos iš pradžių buvo numatytos (taip ir buvo skelbiama) gegužės mėn. Vėliau jos jau nukeltos į birželio mėn., o dar vėliau pranešta: "Lietuvos nepriklausomybės iškilnės dėl kai kurių aplinkybių birželio mėn., kaip buvo pranešta, nebegalės įvykti. Spėjama jas įvyksiant pirmose liepos mėnesio dienomis" (Liet. Aidas, 1918.VI.1, Nr. 64). Po trijų savaičių "Lietuvos Aidas" (1918.VI.20, Nr. 69) įsidėjo tokią žinutę: "Lietuvos visuomenė (dėl iškilnių). Lietuvos Tarybos prezidiumas mums pranešė: 'Lietuvos nepriklausomybės iškilnės žadėtos Vilniuje pirmomis liepos mėn. dienomis, nebegali ketintu laiku įvykti ir turi būti atidėtos. Kuomet aplinkybės leis jas įvykinti, bus savo laiku apie tai pranešta per laikraščius'. Tą pačią žinutę randame ir "Vienybėje" (1918.VI.26, Nr. 23). Atėjo žadėtasis liepos mėn., betgi "Lietuvos Aidas" (1918.VII.11, Nr. 77) vėl pranešė, kad "Lietuvos nepriklausomybės šventė dėl įvairių priežasčių yra atidėta paskesniajam laikui. Kada tos iškilnės tikrai bus, Lietuvos Tarybos komisija paskelbs paskiau.

Galime tik pastebėti, kad tos iškilnės bus ne anksčiau, kaip rudenį pasibaigus sočžiaus darbymečiui". Jos taip ir nebeįvyko.

Kad ir nebuvo nurodomos priežastys, kodėl tos iškilnės buvo vis atidėliojamos ir pagaliau visai nebeįvyko, niekam tai nebuvo paslaptis. Tiesa, galėjo keista atrodyti, nes juk pats kaizeris skelbė Lietuvos nepriklausomybę, aukštoji vokiečių karo vadovybė Lietuvoje iškilnėms netgi žadėjo parūpinti reikalingus traukinius, betgi jie visi savo pažadais nesirūpino ir net pamiršo, o gal slapta ir kitokias instrukcijas davė. Jau iš pat pradžių, dar kai Berlyne buvo paskelbtas nepriklausomybės pripažinimas, buvo dėl tų iškilnių bloga lemiančių ženklų. Dr. J. Saulys taip prisiminė anuos 1918.III.23 d. įvykius: "Padėkojęs delegacijos vardu reichskanzeriui už nepriklausomybės pripažinimą, aš, delegacijos pavedamas, išreiškiau čia pat reichskanzeriui Lietuvos Tarybos prezidiumo (Berlynan buvo ta proga atvykęs ir L. Tarybos pirmininkas A. Smetona) prašymą, kad malonėtų jis paskirti dieną ir valandą, kada L. Tarybos prezidiumas galėtų jį aplankyti ir pasitarti visais aktualiais Lietuvos klausimais. Į tai reichskanzeris tuoj atsakė, kad tatali, deja, šiuo tarpu nebūsią galima, nes okupacinė vyriausybė laukianti mūsų Vilniuje tuoj grįžtant rengiamoms ten pripažinimo proga iškilnėms. Toksai reichskanzerio pareiškimas mums buvo visai nelauktas, o buvęs čia pat okupacinės vyriausybės šefas atrodė mums kiek sumišęs, tartum katė, paliejusi pieną. [...] Žinoma, L. Tarybos delegacijos grįžtant Vilniuje niekas su jokiomis iškilnėmis nelaukė,

kaip tvirtino mums reichskanzeris. Tai buvo tik pretekstas neduoti delegacijai progos pasikalbėti su reichskanzeriu ir skubiai grąžinti ją atgal iš Berlyno. Jei Reicho vyriausybė, apyostovų verčiama, buvo priversta pareikšti Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pripažinimą, tai daryti kurių nors išvadų iš to savo pripažinimo akto ji visai nemanė. Priešingai, savo veiksmais ji, po militarinių veiksmų įtaka, visa darė duoti mums pajauti, kad ji su tuo pripažinimo aktu nesiskaito" (J. Saulys, "Nepriklausomybės statymo dienomis", Santarvė, 1958, Nr. 2, p. 54-55).

Šis neįvykusių iškilnių epizodas gal ir nėra toks reikšmingas lietuvių tautos kelyje į nepriklausomybę. Betgi, antra vertus, jis labai akivaizdžiai atskleidė lietuviams vokiečių valdžios laikyseną, jos visišką nesiskaitymą su didžiaisiais lietuvių tautos lūkesčiais ir net grubių savo pačių pažadų bei pareiškimų ignoravimą. Tad ne tik kartino nuotakas, bet drange ir grūdino ryžtingai kovai.

Lietuviai tada turėjo daugiau palankių draugų Berlyne, ypač reichstago partijoje, kaip Kaune, kur buvo vyriausioji okupacinės valdžios būstinė. Valstybės Tarybos (taip 1918.VII.11 pasivadino Lietuvos Taryba, nors vokiečiai su tuo ir nesutiko) vicepirmininkas kun. (vėlesnysis Telšių vysk.) J. Staugaitis savo 1919.I.16 d. kalboje II Lietuvos Konferencijos metu Kaune šiaip apibūdino buvusią okupacinę vokiečių valdžią: "Didžiausias mūsų reikalų trukdytojas, be abejojimo, buvo vietos vokiečių okupacijos vyresnybė. Paskelbti ir pripažinti Lietuvos ne-

(Nukelta į 4 pusl.)

MANO TĒVAS

(Atkelta iš 3 psl.)

priklausomybę reikė vis tiek, ką išsižadėti savo privilegijų. Į įvairias okupacijos valdžios įstaigas buvo prilindę begalės oficerių, kuriems nemalonu buvo eiti frontan ir guldyti savo galvas. Tie ponai, visomis kecuriomis įsikabinę, laikėsi šiltų savo vietelių. Jie tai stengėsi įtikinti Berlyną, kad Lietuva nieku būdu be jų neapsieisianti; kad čia nesą nei inteligentų, nei tinkamos politinės sąmonės. [...] Geriausia čia būsianti tvarka, jei kita didelė valstybė, kad ir Vokietija, valdysianti tą šalį. [...] Susidarys Berlyne ūpas Tarybai nebuvo galima atitaisyti, nes centralės vokiečių vyresnybės susižinodavo su Taryba tik vietos valdžios organams tarpininkaujant. Kelias į Berlyną Tarybos nariams buvo užkirstas. Berlynan išsiveržti — nuolatinis buvo Tarybos rūpesnis. Ypač tai rūpėjo jai susižinoti bent su Reichstago didžiuma ir paaiškinti jai ne tik apie Lietuvos politikos stovį, bet ir apie pačios okupacijos valdžios darbus. Bet tai valdžiai kaip tik ir rūpėjo, kad Reichstagas nesužinotų, kas darosi Lietuvoje, todėl Tarybai ir buvo trukdoma pasiekti Berlyną. Visgi dėl to Tarybai pavyko rasti kelias susižinoti su Reichstago atstovais" (Lietuvos Valstybės Tarybos darbai, 1919, p. 9).

Ir taip 1918 metais po visų pasitarimų dėl nepriklausomybės, net ir po paties kaiserio viešo pareiškimo ("Meis Vilhelmas iš Dievo malonės Vokiečių kaiseris, Prūsų karalius ir t. t. šiuo skelbiamame visų žiniai [...] kad] Vokiečių Viešpatijos vardu pripažįstame Lietuvą laisva nepriklausoma valstybe" — pilnas tekstas išsp. "Lietuvos Aido", 1918.V.9, Nr. 55) okupacinės valdžios brutalus valdymas ir net savavaliavimas Lietuvoje nesumažėjo. J. Saulys (o jis buvo itin gerai informuotas, nes daugiausia ir vedė Tarybos susirašinėjimą ir pasitarimus su vokiečių okupacine valdžia) vėliau šiaip prisiminė anuos sunkiuosius laikus: "Krašte savo rėžtu ėjo toliau tikras vokiečių siautimas ir savavaliavimas. Pirmiausia, rekvizicijos ėmė darytis vis sunkesnės ir griežtesnės. Į žmonių nusiskundimus vokiečių žandarai su pasityčiojimu nurodindė, kad tai, girdi, daroma su L. Tarybos sutikimu. L. Tarybos teikiami raštai ar Vokiečių reichskancleriu ar pačiai okupacinei vyriausybei su reikalavimais sunormuoti rekvizicijas ir pašalinti griežtumas (prieidavo prie to, kad žmonėms atimdavo paskutines karves) nieko negalėjo padėti. [...] Krašte ėjo griežtas Lietuvos miškų naikinimas ir miško medžiagos gabenimas į Vokietiją. Susisiekimas krašte buvo visais būdais sunkinamas, gi susisiekimas tarp apskričių be leidimo buvo draudžiamas ir baudžiamas, tik jis 1918 m. rudenio buvo pagaliau leistas, kai ėmė masėmis grįžti pabėgėliai iš Rusijos. Lietuvos liaudies mokyklos, kiek jų buvo leista, buvo ir toliau, net po Lietuvos nepriklausomybės pripažinimo, vokietinamos" (Santarvė, p. 56).

Nenuostabu, kad iš Rusijos grįžtantieji karo pabėgėliai turėjo labai nusivilti, neradę tėvynėje lauktosios lietuvių valdžios. Ir tik, kai 1918 m. rudenį vokiečių militarinė galybė lemiamai sūbraškėjo Vakarų fronte, Lietuva, jau daugiau kaip prieš pusmetį paties kaiserio paskelbta nepriklausoma valstybe, pagaliau galėjo XI.11 d. sudaryti savo pirmąjį ministrų kabinetą. Suskato organizuoti ir provincija. Vienas iš aktyviųjų ano meto veikėjų J. Navakas prisimena: "Vieną gražią dieną gatau 'Lietuvos Aido' numerį kur pranešama, kad pirmoji Lietuvos vyriausybė su prof. A. Voldemaru priešakyje jau suorganizuota, ir kad veikiai pradės savarankiškai kraštą tvarkyti. Džiaugsminga naujiena! Nutariu važiuoti Vilniui ir tikrai sužinoti, kas daroma ir kas reikia daryti vietose. Atvažiuoju Vilniui, aplankau Lietuvos Valstybės Tarybą ir atskirus asmenis veikėjus, kad gaučiau instrukcijų, kas reikia daryti vietose. Niekur nieko tikro. [...] Norisi kaip galima veikiau namon važiuoti ir pradėti organizacijos darbą vietose. Žinau, kad niekas manęs tam darbui neįgaliojo, jaučiu, kad tai yra mano pareiga. Valstybės Taryba išleidžia garsų ir pirmą atsišaukimą į gyventojus, kuriuo raginama parapijų komitetus kurti; parapijų komitetai laikomi mažiausiu valstybinės organizacijos vienetu apskrityse. Tai buvo 1918 m. lapkričio mėn. 11 dienos atsišaukimas. Atsišaukimas labai bendras ir neaiškus. Tačiau toji aplinkybė nepakenkė suprasti jį. Ir jis buvo suprastas visuose Lietuvos kampeliuose kaip šauksmas organizuotis. Tai buvo oficialus dokumentas, kuriuo pasirėmė vietos darbininkai veikti pradėdami. Visi stėjo darban... Atėjo metas lietuvių valdžią organizuoti..." (J. Navakas, "Lietuvai besikeliant", p. 20-22).

Kadangi centrinė valdžia tebebuvo labai silpna ir mažai tegalėjo padėti provincijai,

pastarajai teko organizuotis savarankiškai savo pačios pajėgomis. Ir vėl cituojame Navako atsiminimus: "Grįžęs iš Vilniaus, šaukiu tuojau viešą susirinkimą pradėti kurti organizacijoms, Valstybės Tarybos atsišaukimo numatytais. Mane apylinkės gyventojai išrinko į Daujų valsčiaus tarybos steigiamąjį susirinkimą [...] renkami delegatai į Linkuvos suvažiavimą, šaukiamą lapkričio mėn. 27 dieną [...] Geros nuotaikos pilnas išvykstu Linkuvon. Suvažiavimas paskirtas Linkuvos gimnazijos rūmose. Pasėdžiai turi prasidėti 10 val. ryto. [...] Delegatų skaičius siekia šimtą žmonių, išrinktų valsčių tarybų susirinkimuose [...] Linkuva, kad suvažiavusių tarpe yra daug inteligentingų žmonių: daktarų, agronomų ir šiaip žmonių, aukštąjį mokslą baigusių; beveik pusė delegatų yra gimnazijos mokslus baigusių. Sąstatas visai sąmoningas ne mitinginis, tai orientuojasi visuose reikaluose. [...] Kiek didesnių debatų sukelia p. Michelevičiaus, tik ką grįžusio iš Vilniaus, pranešimas. [...] Iš jo pranešimo aiškėja, kad Valstybės Taryba ir Lietuvos vyriausybė yra beveik bejėgės, nes neturi pinigų, negauna ginklų, kad niekuo vietos organams tuo tarpu negali padėti. [...] Šis p. Michelevičiaus pranešimas virsta incidento objektu. Kairiame suvažiavimo sparne pasigirsta šauksmas 'Salin Taryba'. Tai Zeimelio delegatai su komunistu Bušmanu priešakyje [Jurgis Bušmanas, kaip rašo "Maž. Liet. Tarybinė Encikl.", nuo 1917 m. partijos narys, "1918.X atvyko į Zeimelio vis. dirbti pagrindinio part. darbo"; 1920 m. išvykęs į Sovietų Sąjungą, 1933 m. "žuvo, neteisėtai represuotas asmenybės kulto sąlygomis"], kurie pradeda kelti triukšmą ir reikalauja, kad suvažiavimas priimtų Valstybės Tarybą smerkiančią rezoliuciją. Galų gale priimama prie apskrities komiteto rinkimu. Komitetan tapo išrinkti: p. p. M. Marma, J. Navakas, d-ras V. Paliokas, d-ras Maciūnas, Kazėnas ir kiti. Suvažiavimas ramiai išsiskirsto, posėdžiavęs nuo 1918 m. lapkričio mėn. 27 dienos 11 val. ryto iki lapkričio mėn. 28 dienos 4 val. ryto" (Navakas, p. 28-32).

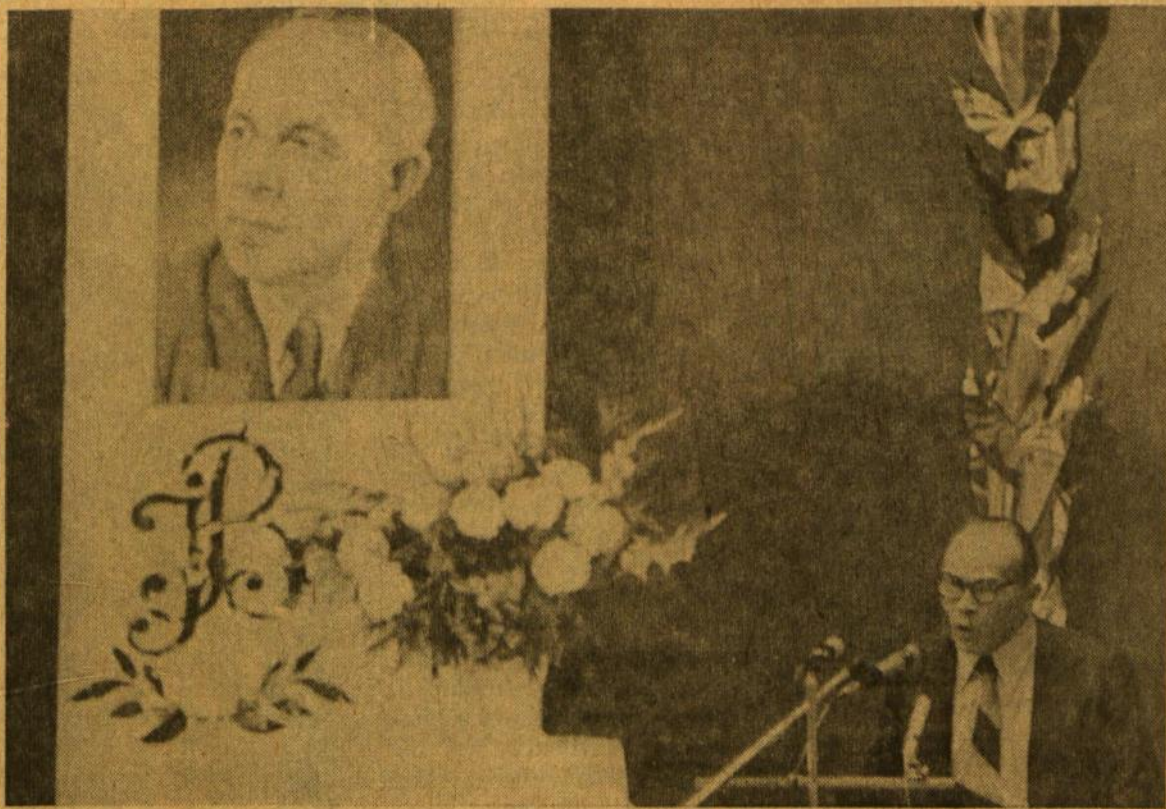
Taigi ir tėvas buvo įtrauktas valstybinio organizavimosi darban. Tik kaip jis galėjo suderinti tas naujas pareigas su gydytojo darbu, pareikalausiančiu juk daug laiko, nežinau. Mažas tebebuvo ir daug ko nesupratau, ką mačiau ir girdėjau. Vis dėlto, kai kurie ano laikų įspūdžiai giliai įstrigo. Ypač ana prisilęta nuotaika, kai 1919 pradžioje Linkuva pateko bolševikų valdžion, nuo kurios juk dar tik pernai buvome pasitraukę iš Rusijos. Netolimo nuo Linkuvos Kampačinos dvaro (anksčiau jis priklausė rašytojui G. Landsbergiui-Zemkalniui) savininko Bagdanavičiaus, gerai pažįstamo linkuviams, susaūdymas tik sustiprino nesaugumo ir baimės jausmus. Tad su dideliu palengvėjimu atsikvėpta, kai Raudonoji armija turėjo netrukus pasitraukti. Prisimenu, su koku susidomėjimu drauge su kitais sutikau pirmuosius lietuvių kariuomenės dalinius, ypač kad jų tarpe buvo ir mano tolimas giminaitis amerikietis Kazys Šiaučūnas, savanoris iš Pensilvanijos anglių kasyklų.

Ilgai užtrukęs Lietuvai miglotas rytas pamažu nusilblavė ir sušvito nepriklausomybės saulė. Vis dėlto, padėtis tebebuvo sunki, nes kraštas buvo karo labai nualintas. Vokiečiai elgėsi Lietuvoje kaip anas senųjų germanų vadas, kuris ant svarstyklių, sveriančių romėnų duoklės auksą, dar užmetė savo sunkų kardą, cinikiškai tardamas: "Vae victis!" (vargas nugalėtiems). Taip ir lietuviai, nors ir ne jie juk kariavo su vokiečiais, gavo pakelti visą nugalėtųjų vargą.

Yra toks vokiškas anekdotas. Bokso čempionas M. Schmelingas, sausai išspaudęs citriną, pasiūlė lažytis, kad niekas daugiau jau nebeišsunks. Tik štai atsistojo liesas, paplėkęs akinuotas žmogėnas ir iš anos citrinos išspaudė dar trejetą lašų. Nustebo stipruolis: "Kas gi tu toks esi?" — "Mokesčių inspektorius".

Ir taip, apraizgę visą kraštą tokios biurokratijos voratinklų, vokiečiai iš nuskurdinto krašto su visu įkyriu vokišku metodingu sugebėjo išspausti daug naudos savo kariuomenei ir visam vaterlandui (žr. kruopščiai parengtą M. Urbšienės studiją "Vokiečių okupacijos ūkis Lietuvoje". 1939, atspausdas iš "Karo Archyvo"). Dejavo kraštas dėl nepakeliamai sunkių javų pyliavų, gyvulių rekvizavimo (apskalčiuota, kad Lietuva neteko 90,000 arklių, 140,000 galvijų, daugiau kaip 750,000 smulkių gyvulių, kaip kiaulių, avių ir kt.), Beatodairiškai kertamų - naikinamų miškų, varginančių prekybos monopolijų ir įvairių mokesčių-mokestėlių beveik už viską. Labai įkyrus, pvz., buvo druskos prekybos suvaržymas ir jos mažai gaunami kiekiai, o tai buvo daroma ir tuo tikslu, kad trukdytų slapta gyvulių skerdimą (druska buvo reikalinga mėsos konservavimui) vietos žmonių maistui.

(Bus daugiau)



Prof. S. Suziedėlis kalba prof. J. Brazalčio minėjime š. m. balandžio mėn. 13 d. Kultūros židiny, New Yorke.

Nuotr. V. Maželio

Kalba "Gulago salyno" liudininkai

"Kontinento" redaktorius Vladimiras Maksimovas

Vladimir Maksimov, gimęs Leningrade prieš 43 m., turi kupiną nuotykių gyvenimo patirtį, kokios mes net įsivaizduoti negalime. Jo tėvas, paprastas darbininkas, buvo apkalintas trockizmu ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotykių, kad galėtų išsilaikyti gyvas. Bet pagaliau, jau sulaukęs 17 metų amžiaus, buvo įkeltas į "mažamečių pataisos namus". Palaipsniui ir išgabentas į Sibirą. Dvylikmetis Vladimiras pabėgo iš namų ir klapojo po plačią Rusiją, pergyveno įvairiausių nuotyki

Kalba liudininkai

(Atkelta iš 4 pusl.)

ruose daug kalbama apie romano krizę. Savo knygoje, o ypač romane "Karantinas", atrodo, norėtųmėt įtikinti, kad romanas kaip tik yra pažinimo priemonė.

— Tuo tikime ne tik aš, bet ir dauguma rusų rašytojų. Romano likimas yra surištas su dvasine visuomenės problematika. Kada dvasinis lygis yra aukštas, romanas yra geriausia komunikacijos tarp žmonių priemonė. Bet jei romanas vaiduoja tik smulkūs socialinius klausimus, jis praranda savo "raison d'être". Jei romanas turi dvasinę prasmę, tada gema "Anna Karenina", bet jei romanas redukuojamas iki fizikos, tada bus tik knygyne. Veikiant iš viršaus, Rusijoje kyla polemikos apie egzistencijos principus temperatūra, ir ji bus juo aukštesnė, kai rusų romanas pasidarys rašyta komunikacijos tarp žmonių forma.

— Kaip publika sutiko jūsų žurnalą "Kontinentą"?

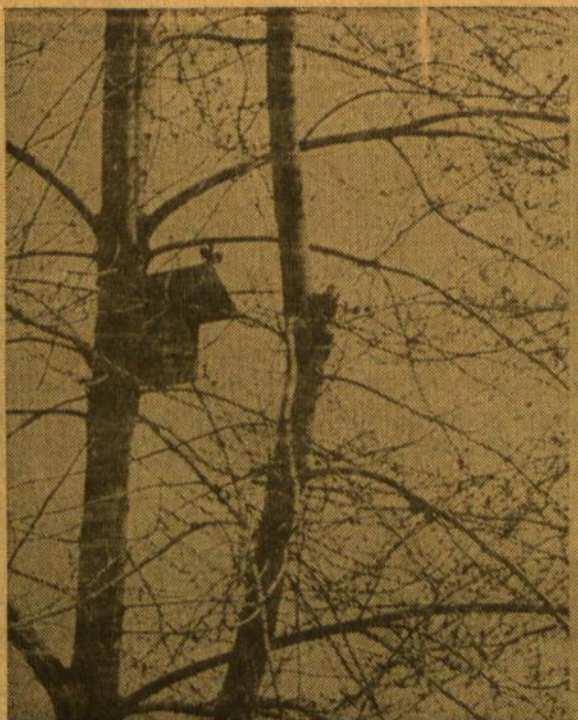
— Iš karto susidūrėme su daugybe kliūčių, ypač ekonominio pobūdžio. Bet dabar padėtis pasikeitė į gerąją pusę. Pirmojo numerio vien tik Vokietijoje parduota 30,000 egz. Antrajam jau turime 15,000 pastovių prenumeratorių. Prie to reikia pridėti vertimus į kitas kalbas. Jau galėjome išsimokėti skolas ir dabar jau esame ekonomiškai nepriklausomi nuo pirmojo mūsų leidėjo vokiečio. Tačiau rezistencija prieš mus yra labai stipri, ypač iš intelektualų aplinkos.

— Žinome, kad Nobelio premijos laureatas Heinrich Boell yra pasakęs, jog jūsų polemika apie Stalino žiaurumus nepadaidė ir nepasitarnauja išgelbėti nuo bado mirties ties vienos indės vaikui...

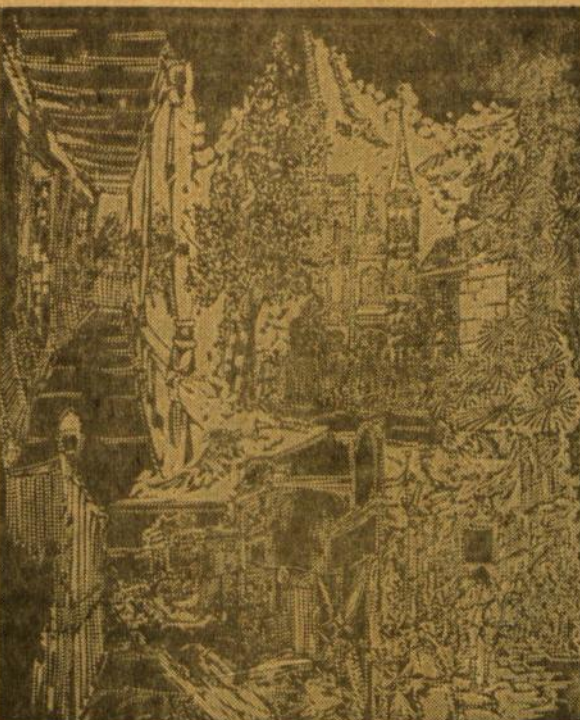
— Aš jau atsakiau Boellui. Jo pastaba ne vietoje, nes mūsų polemika yra virš stalinizmo: ji puola pačią doktriną. Kodėl socialistiniai kraštai šiandien neišvysčiusiems kraštams ginklus, o ne duoną, o kai pastūcija duonos, tai pareikalauja aukštos kainos, o juk ta duona yra faktinai amerikiečių. Suprantu Boellą ir jį panašius, kurie tiki į gerą valią, kad galimas sutaikymas krikščionybės ir marksizmo. Visur, ir Amerikoje, manęs klausia, ar toks suderinimas yra galimas. Man sako, kad ir Kristus dalino duoną išalkusiems. Aš atsakau, kad Kristus dalino savo duoną ir laisvai, kai tuo tarpu šiandien dalinama kitų duona ir per jėgą. Mintis suderinimo krikščionybės ir marksizmo yra kažkas baisaus. Ši problema jau buvo išspręsta prieš du tūkstančius metų trumpame velnio gundyme. Prie to, ką Kristus atakė Gundytojui, nieko negalima pridėti. Mes Rusijoje jau išsprendėme šią problemą. Tarp laisvų intelektualų šiandien girdisi giliai religingi pokalbiai, ir šioje perspektyvoje galima kalbėti apie žmonių ateitį. Visa kita mums atrodo tik vaikų vogravimai.

— Neatrodė, kad šiandien Vakaruose radote tą pačią problematiką.

— Tai tiesa. Iš karto iliuzija buvo labai stipri. Ir kultūrinėje plotmėje mes atsidūrėme prieš intelektualinę diktatūrą, visiškai priešingai mūsų pozicijoms. Vėliau nusivylimas sumažėjo, kai pastebėjome, kad yra daug nepriklausomų asmenų, reikėjo tik juos surasti. Tačiau reikia ieškoti tarp jų, kurie nėra kieno nors komanduojami. Juk ir mūsų laikraščio bendradarbiais mes primame visus. Vienintelis mūsų tikras priešas yra totalitarizmas. Visa, kas šiandien matyti Vakaruose, yra panašus į tai, ką matė Rusija XIX amžiaus gale ir XX pradžioje. Skirtumas tas, kad mes šiandien pažįstame pasekmes ir nesirengiame tylėti. Vakaruose esą kitaip. — ne vienas man pasako. Kitaip negali būti



Kazys Norvilas



Gamtoje (spalvota nuotrauka)

Pranas Skvirblys

New Orleans (medžio raizginys)

Ir kūrybingam jaunimui vietos kiek tik nori

Kai net ir spaudoje buvo prastarta, jog kažkas kažkur pavyduliauja ir neleidžia reikštis mūsų dailės jaunimui, tai praėjusio savaitgalio realybė Chicagoje rodo visai ką kitą: kūrybingam jaunimui savo darbų parodymui vietos nestinga, jis pats parodų patalpas lengvai susiranda, o visuomenė jas noriai laiko ir džiaugiasi jaunaisiais talentais.

Praėjusį savaitgalį tokių parodų Chicagoje buvo atidarytos net dvi: Rimvydo Cinkos grafikos darbų paroda Jaunimo centro apatinėje salėje (atdara dar šiandien ir rytoj) ir trijų jaunų menininkų darbų paroda Marquette Parko Playhouse patalpoje. Pastaroji Playhouse salėje buvo tik dvi dienas: praėjusį šeštadienį ir sekmadienį. Joje savo darbus išstatė Pranas Skvirblys (grafika), Kazys Norvilas (nuotraukos) ir Robertas A. Ramanskas (tapyba). Jų paroda buvo atidaryta labai šilto, paskatinančiu, bet ir neatlaidžiu žinomojo mūsų grafiko Viktoro Petravičiaus žodžiu. O tai kaip tik liudija, kad vyresnieji mūsų dailininkai jauniems talentams nėra priešiški ir kiekvieną viltingą jaunųjų pastangą pasitinka išskęstomis rankomis.

Pirmosios parodos kaltininkas — Rimvydas Cinka nėra tarp jaunimo jau pats jauniausias. Meno mėgėjams šiek tiek pažįstami ir jo grafikos darbai. Tačiau jo vieno grafikos individualus

ir niekad kitaip neatsitiko. Portugalijoje šiandien kartojasi karikatūra kaip tik to, kas įvyko Rusijoje. Komunistai jaučiasi tiek stiprūs ir gudrūs, kad niekad nekeičia savo taktikos: ją visuomet ir visur pakartoja.

— "Karantino" įvade kalbate apie šiandieninį "socialinį demoną". Bet juk ar visuomenė nėra krikščioniškoji vertybė?"

— Teisingai. Aš padariau aliuziją į humanizmo bandymą pakeisti Dievą žmogumi. Iš to atsirado kančios ir bandymai, kuriuos šiandien išgyvename. Aš tikiu, kad bandymai ir kančios yra leisti Apvaizdos, kad žmogus pabustų iš savo iliuzijų. Kada peržengiama dieviškumo riba, o medžiaginės vertybės ima viršų, tada visuomenė pasidaro žiauri ir demoniška. O kas vaduojasi dvasiniais idelais, tas kuria tikrąją visuomenę. Priešingai, tai bus tik tuščia kalba apie tas pačias vertybes, o prasmė jų bus visai kitokia. Kalbų susimaišymas yra pasekmė smurto ir iš jo sekančio skausmo. Ir tai vyksta ne tik socialistiniuose kraštuose, bet ir palaiduose Vakaruose. Be dvasinių vertybių pažinimo, be žmogaus sugrįžimo į save, nėra kitų ribų, kurios suvaldytų jame esantį žvėrį.

J. Draugelis

li paroda šį kartą buvo tikrai maloni staigmena. Ir išstatytų darbų gausa (58), ir jų formatais R. Cinka, galima sakyti, sugriovė mūsų beveik beįsigalintą mitą, kad grafikos darbai tegali būti tik darbeliai tapybos tarpams užkamšyti. Šį sykį atsitiko kitaip: žiūrovas išvydo visą nemažą salės erdvę, užpildytą vien grafika, visai nepasigendant nei tapybos, nei skulptūros; užteko vien kelių gyvų gėlių bei žalumynų pluoštų iškilmingesnės nuotaikos sudarymui.

Paroda liudija labai rimtą, penkerių metų Rimvydo Cinkos darbo rezultatą. Dailininkas puikiai apvaldo visas juoda — balta raizinio problemas tiek kompozicijos, tiek linijos ir dėmių derinimo prasme. Vienur kitur net bando ir spalvą įvesti. Idomu dar ir tai, kad R. Cinka lengvai atsisako nuo daugumos įprasto grafikos miniatiūrizmo, o drąsiai metasi net į labai didelio formato raizinius. Bet formato mažumas ar didumas jam nėra kliūtis savo užmojams realizuoti.

Tai mažiau peizažo, o daugiau konkretaus daikto ar žmogaus figūros grafikas. Labai konstruktyvus, labai reklus ir nesisaldinantis kiekviename sprendime. Mažiau lyriškas, daugiau kietai faktūrinio išbaigimo prasme, bet kalbantis aiškiai jau sava kalba.

Playhouse trijų parodoje taipgi akin labiausiai metasi Prano Skvirblio grafika. Tai šilto

sensualumo darbai, kuriuose lukštenasi žmogaus ir gamtos idomi simbiozinė būseną. Grafikas puikiai jaučia grakštus ritmo polėkį ir statikos monumentalumą, dažnai vieną ir kitą jungdamas arabeskinėje dėmių ir linijų pynėje.

Kazys Norvilas savo spalvotose nuotraukose yra tikras gamtos poetas. Bet tai ne plačių peizažų tapytojas, o detalės atradėjas ir jos stebuklo burtininkas. Ziedo, žolės, gyvo ar negyvo medžio atspalvis ar forma yra didieji Kazio Norvilo akties taikiniai. Tai ne bet koks pasidžiaugimas trenksmas, tai tylios, lyriškos poezijos kalba.

Daug kam tikra naujiena buvo Roberto A. Ramausko tapybos darbai. Naujiena ne kokia nors originalumo prasme. Juose dar galima rasti vienokių ir kitokių įtakų. Bet naujiena grynai rimto tapybinio atlikimo prasme. Tai ne bet koks pasidžiaugimas dažais ir marmurais, o drąsus ir kompozicinių sprendimų ieškojimas ir kantrus pokalbis su jais siurrealistinės erdvės plokštumoje.

Prisimenant, kad tuo pačiu metu (praėjusį savaitgalį) Chicagoje dar vyko M. Dobužinskio darbų paroda Čiurlionio galerijoje ir Antano Petrkonio — Jono Šalnos darbų paroda Marquette galerijoje (ji dar tebevyksta), galime tikrai pasidžiaugti gana gyvu čionykščiu mūsų dailės brudėjimu.

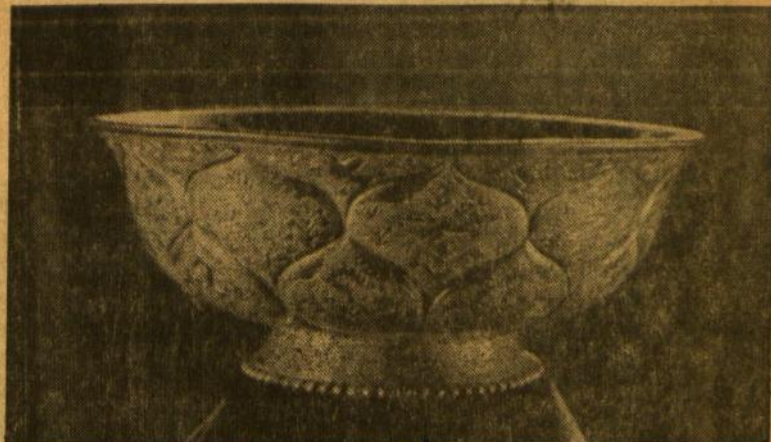
MENO PAVASARIS WASHINGTONE

(Atkelta iš 3 pusl.)

Pagaliau, prisikrovęs meno vertybių, pakvietė jas tvarkyti žinomą galerijų ekspertą A. Lernerį, kuris dabar yra Hirshhorn muziejaus direktorius Washingtone. Nuo tada įvairiuose Amerikos muziejuose prasidėjo Hirshhorn kolekcijos parodos. Gastrolės pasiekė viršūnę, kai 1962 m. Guggenheimo muziejuje New Yorke buvo išstatyta 444 geriausias skulptūros. Tada jau Hirshhornas nebeturėjo ramybės. Amerikos meno centrai ėmė prašinėti jo kolekcijos nuolatiniam rodymui. Ir pats kolekcininkas jautė, kad tokia daugybės meno kūrinių turi būti priinama Amerikos žmonėms. Galų gale 1966 m. prez. Johnsonas paskelbė, jog Hirshhornas savo meno lobius padovanojės Jungtinėms Amerikos Valstybėms su sąlyga, kad būtų pastatytas muziejus ir pavadintas jo vardu. Visa tai tuojuo įvykdyta. Muziejus per kelerius metus atsirado Independence alėjoje Washingtone.

Be Hirshhorn muziejaus dabar būtų sunku apsieiti dailininkams ir meno mylėtojams. Tas žmogus praturtino Ameriką ir pats pasijuto laimingas. 1969 m., prakasant muziejaus statybą žemę, jis kalbėjo: "Kaip meno rinkėjas, didžiąją gyvenimo dalį praleidau su menu ir menininkais. Dabar man garbė savo kolekciją atiduoti Amerikos žmonėms. Tai atlyginimas už tai, ką ši didelė tauta davė man ir kitiems, kai atkeliavome imigrantais. Buvau 6 metų, kai čia mane atvežė motina iš Latvijos. Ko aš pasiekiau Amerikoje, nebūčiau pasiekęs jokiam kitame pasaulio krašte".

Šis pavasaris yra pirmas po Hirshhorn muziejaus atidarymo. Muziejus atrodė lyg ką tik pražydes savo išoriniu ir vidiniu grožiu Washingtono miesto parkuose. Taip pat pirmą pavasarį ir Tautinė galerija sukaupusi laikę Kinijos archeologinius meno lobius. Paroda užsidarė per pačias Velykas — kovo 30 d. Visa tai regėjus, nebuvo taip graudu, kai iš Washingtono reikėjo išvažiuoti pirm vyšnių žydėjimu.



Aukštinė vaza (Tang dinastija 618 — 906 po Kr.)

— Gudrus zuikis tik tada pri- — Politikai tiesia rankas jums taria vilko mintims, jeigu jos su-prieš rinkimus, o krato po rinki-tampa su tigro nuomone. mu.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.
2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

7 1/2 %	6 1/2 %	5 1/4 %
Mokamas už 6 m. certifikatus. Minimum \$1,000	Mokamas už 1 m. certifikatus. Minimum \$1,000	Mokamas už investavimą sąsraitas.

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMCIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai

VALANDOS: SEPTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiadienį uždarė. ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. ryto iki 5 v. vak. PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 5 v. v.

1975 TOUR TO LITHUANIA AND GERMANY WITH EUROPA TRAVEL SERVICE
911 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119
Telephone: (216) 692-1700
ON KLM ROYAL DUTCH AIRLINES TRANSATLANTIC BOEING 747 JUMBO JET PLANE
Departure: May 29, 1975 Return: June 12, 1975
Tour price from Cleveland \$1,005.00
Tour price from New York \$ 921.00

ITINERARY:
5 nights in Vilnius with a full day excursion to Kaunas, (Possibility of extra night in Vilnius)
4 nights in Riga, Latvija
4 nights in West Germany

TOUR PRICE INCLUDES:

- Economy class air fare from Cleveland, respectively from New York
- Air transportation Leningrad, Vilnius, Riga, Leningrad
- First class hotel accommodations, double occupancy
- Pension accommodations in West Germany
- 3 meals daily in Vilnius and Riga
- Sightseeing tours
- Transfers
- Bus transportation
- Baggage handling

For departure from other cities add the following fares to the New York rate:

CHICAGO: \$119.00	DETROIT: \$81.00
BUFFALO: \$68.00	TORONTO: \$86.00

SINGLE SUPPLEMENT \$95.00
All rates are subject to change.

RESERVATION FORM
EUROPA TRAVEL SERVICE, 911 East 185th St., Cleveland, Ohio 44119 Telephone (216) 692-1700

GENTLEMEN:
Enclosed is \$_____ as deposit for this tour. (Make checks payable to Europa Travel Service). Minimum deposit \$100.00 per person. Final payment due 30 days prior to the departure date.

Mr. _____ Number in party _____
Address _____
City _____ State _____
Telephone number _____ Single accommodations _____
I will be travelling with _____

Philomena sako:
— KAS NETAUPO ATEICIAI, TAS NESIRUOŠIA ŠVIESESNIAM IR TINKAMESNIAM GYVENIMUI.

CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PAGRASŲ KNYGUČIŲ

\$1,000 įdėtas vieniems metams duos	5.25%
\$1,000 įdėti 4 metams duos	6.50%
\$1,000 įdėti 6 metams duos	7.50%
\$1,000 įdėti 6 metams duos	7.75%

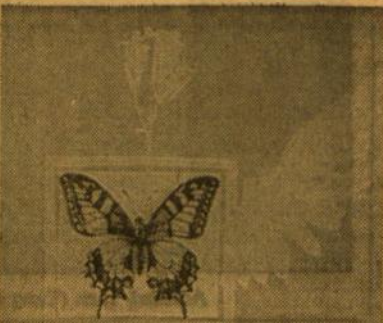
Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki \$40,000 per Federalinės Valdžios Apdraudą F. S. L. I. C.

ESLIC
Equal Housing Lender

CHICAGO ★★★★★
savings and loan association
6245 south western avenue 476-7575

Nauji leidiniai

• **METMENYS**, 1975 m. Nr. 29. Kūryba ir analizė. Redaguoja Vytautas Kavolis, Dickinson College, Carlisle, Pennsylvania. Leidžia Metmenų bendrovė. Dailės priežiūra Vytauto O. Virka. Techninė redaktorė Henrieta Vepštienė. Administruoja M. Paškevičienė, 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill. 60629. Keturių numerių prenumerata — 10.00 dol., garbės prenumerata — 15.00 dol., šio numerio kaina 3.00 dol.



Naujo "Metmenų" numerio viršelis, pieštas Henrietos Vepštienės.

Žvilė Bilaišytė rašo apie Marcelijaus Martinančio, Lietuvoje pokario dešimtmėčiais subrendusio poeto, poeziją. Delija J. Valiukėnaitė įdomiai lygina T. S. Elioto "Bevaisės žemės" originalą su Tomo Venclovos vertimu. Duodama ištrauka naujos Kosto Ostrausko dramos "Čičinskas". Algirdas Landsbergis pateikia beletristinę apybraižą "Dailios gimimas". Apie struktūrą, ir emblemiškas motivas rašo Vytautas Kavolis. Į klausimą: kodėl pasaulis nežino Čiurlionio, bando atsakyti Romas Viesulas. Spausdinama Jurgio Janavičiaus detektyvinės novelės "Prancūškio diena ir naktis" antroji dalis. Česlaw Milosz aptaria O.V. Milašiaus pomirtinius likimus. Vincas Trumpa recenzuoja knygą "Balys Sruoga mūsų atsiminimuose". Romas J. Misiūnas straipsnyje "Alternatyvų kelių utopijon ieškojimas", pristato, kaip jis pats sako, "tris veikalus, liečiančius pagrindinių visuomenės tendencijų dabarties ir artimos ateities marksistinę analizę, marksizmo reikšmę tų tendencijų išaiškinime, ir praktiškus pasiūlymus, suformuluotus šių veikalų autorių marksizmo šviesoje". O autoriai yra: Svetozar Stojanovič, Roj Medvedev ir Roger Garaudy. Liūtas Mookūnas recenzuoja Lietuvoje premijuotą Vytauto Bubnio romaną "Po vasaros dangum". Apie neseniai Europoje pradėtą leisti "Kontinento" žurnalą rašo V. Jungėnas. Pabaigos užsklandai — Ž. Bilaišytės "Iš kritikos pokalbio".

• **MOTERIS**, 1975 m. Nr. 1. Lietuvių moterų žurnalas. Redaguoja Nora Kulpavičienė. Leidžia Kanados Lietuvių moterų draugija. Administruoja Bronė Pabedinskienė. Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, M6H 1A8, Canada. Metinė prenumerata 10.00 dol.

• **LIETUVIŲ DARBININKŲ DRAUGIJA NEW YORKE**. Paruošė redakcinė komisija. Viršelis ir užsklanda Pauliaus Jurkaus. Išleido Lietuvių darbininkų draugija New Yorke 1974 m. Leidinys iliustruotas, didelio formato, 104 psl. Šioje knygoje pavaizduota Lietuvių darbininkų draugijos, o ypač septintos kuopos veikla, apimanti daugiau kaip keturiasdešimt metų laikotarpį.

• **KRIVULĖ**, 1975 m. kovo mėn. Nr. 1 (15). Leidžia Vakarų Europos Lietuvių sielovada. Redaguoja kun. P. Celiešius, 8939 Bad Woerishofen, Kirchenstr. 5, W. Germany, Turinyje: Šventųjų metų atidarymas Romoje, vysk. A. Deksnio velykinis sveikinimas, Tikėjimo kongreso pareiškimas, naujas lietuviškas Psalmyno vertimas, maldų už Lietuvą kalendorius, ekumeninis skyrius, kronika. Leidinys iliustruotas.

• **PAMOKSLAI. A. serija Nr. 3 (7)**, 1975 m. Nuo 7-tojo Velykų sekmadienio iki 22-jo metų sekmadienio. Šiame 40 psl. leidinyje telpantius pamokslus paruošė šie kunigai: V. Dabušis, dr. J. Gutauskas, P. Patlaba, V. Pikturna, St. Raila. Leidžia Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Kunigų Vienybė. Užsakymus ir atsiskaitymus siųsti: Rev. V. Dabušis, 147 Montgomery Place, Paterson, N. J. 07501.

• **EGLUTĖ**, 1975 m. balandžio mėn. Lietuviškas laikraštėlis vaikams išėjimoje. Redaguoja ses. Ona Mikailaitė, Elena Juknevičienė ir Danguolė Sadūnaitė. Leidžia Nekaltai Pradėtosios Marijos seserys. Redakcijos ir administracijos adresas: Eglutė, Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260. Metinė žurnalo prenumerata \$7.00.

Ypač šiemet, Eglutėi švenčiant 25 metų sukaktį, neturėtų būti nė vieno mažojo lietuviuko išėjimoje, kuriam tėveliai neuprenumeruotų šio laikraštėlio.

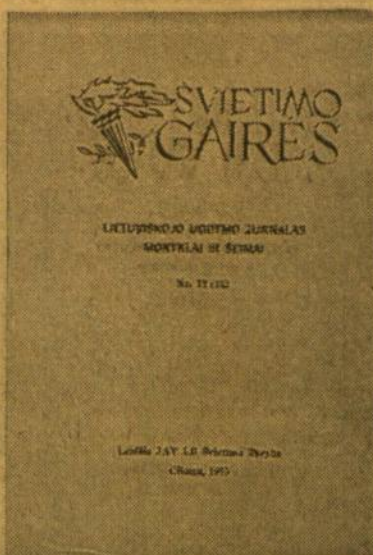
• **PIRMIEJI ŽINGSNIAI**, 1975 m. kovo mėn. Nr. 3. Kristijono Donelaičio lituanistinės mokyklos mokinių laikraštis. Rašiniai, piešiniai ir nuotraukomis išmarginti puslapiai mielai traukia aki.

• **SVIETIMO GAIRĖS**. Nr. 12. Lietuviško ugdymo žurnalas mokyklai ir šeimai. Leidžia JAV LB Svetimo Taryba Chicagoje. Redakciją sudaro: Petras Maldeikis — redaktorius ir Juozas Masilionis — redaktoriaus pavaduotojas. Žurnalo mecenatas — Lietuvių fondas. Administruoja Stasys Rudys, 415 Plum Street, Michigan City, Ind. 46360. "Svietimo Gairės" išleina du kartus per metus. Metinė prenumerata 3.00 dol., atskiras numeris 1.50 dol.

• **MOSŲ ŽINIŲ**, 1975 m. balandžio mėn. Nr. 7(70). Lietuvių jėzuitų ir Jaunimo centro Chicagoje biuletinis. Redaguoja Danutė Vakarė. Atsakingasis redaktorius Algimantas Kezys, S. J. Adresas: 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill. 60636.

• **AKIRAČIAI**, 1975 m. kovo mėn. Nr. 3 (67). Atviro žodžio mėnraštis. Leidžia Viewpoint Press, Inc., 6821 South Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629. Redaguoja kolektyvas. Metinė prenumerata \$6.00. Atskiro numerio kaina \$0.75.

• **MOTERŲ DIRVA**, 1975 m. kovo mėn. Leidžia Moterų sąjunga. Redaguoja ir administruoja Dalė Murray, 3005 N. 124 St., Brookfield, Wis. 53005. Šis



"Svietimo Gairių" naujas numeris

• **SKAUTŲ AIDAS**, 1975 m. kovo mėn. Leidžia LSS Tarybos Pirmija. Redaguoja A. Namikienė, 6041 S. Fairfield Ave., Chicago, Ill. 60629. Administruoja A. Orentas, 6842 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60629. Prenumerata metams \$5.00.

• **ŠALTINIS**, 1975 m. Nr. 1. Tikiybines ir tautines minties

• **WAGNER and SONS** TYPEWRITERS, ADDING MACHINES AND CHECKWRITERS. NAUJOS — NAUDOTOS Nuomoja, Parduoda, Taiso. Vieni 50 metų patikimas jums patarnavimas. 5610 S. Pulaski Rd., Chicago. Phone — 581-4111

Prano Naujokaičio LIETUVIŲ LITERATŪROS ISTORIJA, I tomas. Tai naujausias Lietuvių literatūros nagrinėjimas šių laikų šviesoje, didelio formato, kietais viršeliais, virš 600 pusl. dydžio knyga, labai reikalinga mokyklai, rašytojams, žurnalistams ir visai lietuvių švietimui.

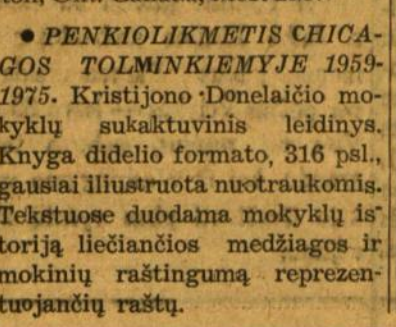
1 egzempliorius \$10.00
2 egzemplioriai \$18.00
3 egzemplioriai \$24.00
Užsisakant daugiau kaip 3 egz. \$7.50 už kiekvieną.

Užsakymus siųskite: Mr. A. Kareiva, 7030 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629. Čekius ar "money order" bus rašykite: LB Kultūros Taryba vardu. Neatsiųskite voke gryną pinigų.

Priedui dar pridėtas 20 psl. leidinys "Skaidrės". Tai mokymui labai praverčių skaidrų sąrašas — viso 700 skaidrių. Temai "Vilnius — Lietuvos sostinė" teikiama net 70 skaidrių, Kaunui — 63 skaidrės, Nemunui — 36 skaidrės, Pajūriui — 36, Trakams — 17, Vytautui — 20, Laisvės kovoms — 16, Lietuvių tautiniams drabužiams — 36 skaidrės, Lietuvių dailininkų darbams — net 155 skaidrės, Senovės lietuvių architektūrai ir laudies menui — 75 skaidrės, duodamos taipgi įvairių liaudies pasakų bei dainų iliustracijos ir kt. Skaidrės galima užsakyti šiuo adresu: V. Matulaitis, 44 Longbourne Dr. Suite 506 Weston, Ont. Canada, M9R 2M7.

• **PENKIOLIKMETIS CHICAGOS TOLMINKIEMYSJE 1959-1975**. Kristijono Donelaičio mokyklų sukaktuvinis leidinys. Knyga didelio formato, 316 psl., gausiai iliustruota nuotraukomis. Tekstuose duodama mokyklų istorija liečiančios medžiagos ir mokinių raštingumą reprezentuojančių raštų.

• **ISIGYKITE PATVARIĄ IR EKONOMIŠKĄ SUSISIEKIMUI PRIEMONĘ**. Mes stengiamės duoti lietuviams geriausią patarnavimą ir geriausias pirkimo sąlygas.



CHRYSLER CORDOBA 1975 m. Sportinis, ekonomiškas 2 durų Hardtop

PLYMOUTH FURY — Sport. 2 durų Hardtop, 6 cilindrių

Turime jaunuoliams mašinų: Cadillac, Buick, Pontiac, Oldsmobile ir kitų, taipgi importuotų. Įvairių kainų. Pradedant nuo \$50.00. Mūsų dirbtuvėse prityrę mechanikai pataisys karoseriją (Body), sparnus (Fenders) ir sureguliuos motorą.

BALZEKAS MOTORS, 4030 S. Archer VI 7-1515

A. TVERAS LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS Parduavinė ir taisykla

2046 W. 60th St., Tel. 822-1941

24 psl. leidinys pasirodo šešis kartus metuose, sausio, kovo, gegužės, liepos, rugsėjo ir lapkričio mėnesiais. Metinė prenumerata \$2.50.

• **LAIYAS**, 1975 m. balandžio mėn. Nr. 4. Religinio ir tautinio gyvenimo mėnesinis žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija. Redaguoja kun. J. Vaškas, MIC. Redakcijos ir administracijos adresas: 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629. Kaina metams Amerikoje ir Kanadoje \$4.00, kitur — \$5.00.

Apie Marijos apreiškimą rašo kun. J. Vaškas, o apie Kristaus evangeliją pagal evangelistus — prel. L. Tulaba. Spausdinamas R. Raslavičienės pasakojimas iš Sv. Rašto "Izaokas ir Rebeka". Su didžiuoju Amerikos mintytoju vysk. Fulton Sheen supažindina kun. J. Prunskis.

Skautiško, visuomeninio ir kultūrinio ugdymo jaunimo žurnalas, gausiai iliustruotas.

• **ŠALTINIS**, 1975 m. Nr. 1. Tikiybines ir tautines minties

žurnalas. Leidžia Sv. Kazimiero sąjunga ir lietuvių marijonai. Redaguoja S. Matulis, MIC. Prenumerata metams \$4.00. Redakcijos ir administracijos adresas: 16 Hound Rd., West Bridgford, Nottingham NG 2 6 AH, England.

Laikraštį prisimenamas a. a. prof. Juozas Brazaitis, M. K.

Čiurlionis, duodama grožinės literatūros ir kronikos.

330,000 DOL. UŽ DEGAS PAVEIKSLĄ Amerikiečių Bensinger šeima Londone pardavė Degas pastelę "Après le Bain". (Po išsimaudymo) už 330,000 dol. Nupirko S. Somerville galerija Londone.

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

American Travel Service Bureau šiais metais organizuoja sekančias keliones į Lietuvą:

GAUTA PAPILDOMA GRUPE:
#7A — Rugsėjo mėn. 10 d. — rugsėjo mėn. 25 d.
IS NEW YORKO — \$ 979.00
IS CHICAGOS — \$ 1289.00
2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 2 Maskvoje, 5 Romoje

SKUBEKITE REGISTRUOTIS — VIETŲ SKAICIUS RIBOTAS! 5 DIENOS LIETUVOJE (1 diena Kaune)

Kiekvieną Grupę Lydės Prityręs Kelionių Vadovas Dar yra vietų sekančiose grupėse:
#1 — Gegužės 26 d. — birželio 10 d. IS NEW YORKO — \$ 979.00 IS CHICAGOS — \$ 1098.00
2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 5 Talline, 3 Maskvoje
#9 — Rugsėjo 1 d. — rugsėjo 16 d. IS CHICAGOS — \$ 1098.00 2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 4 Talline, 3 Maskvoje
#10 — Spalio 1 d. — spalio 15 d. IS NEW YORKO — \$ 929.00 IS CHICAGOS — \$ 1048.00
2 naktys Maskvoje, 5 Vilniuje, 3 Rygoje, 3 Maskvoje
#11 — Gruodžio 19 d. — sausio 3 d. — Kainos bus paskelbtos vėliau. 2 naktys Maskvoje, 5 naktys Vilniuje, 3 naktys Rygoje, 4 naktys Maskvoje.

EKSKURSIJA Į HAWAJIUS — Lapkričio 22 d. — gruodžio 6 d. 4 salos IS CHICAGOS — \$ 599.00
Taipgi turime grupinių (Charters) skridimų į Europą, kuriais galite pasinaudoti ir nebūdami klubų nariais. Chicago - Miunchenas tikrai — \$435.00. (Ten ir atgal).

Dėl informacijų skambinkite arba rašykite: **AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU** 9727 South Western Avenue Chicago, Illinois 60643 Tel. (312) 238-9787
Norintiems atsikviesti gimines iš Lietuvos padarome reikalaujamus išskvietimo dokumentus. Taip pat teikiame informacijas kelionių reikalais po visą Ameriką ir kitus pasaulio kraštus, parduodame lėktuvų bilietus — be jokio papildomo mokesčio.
AIR FARES AND CONTENTS OF THIS ANNOUNCEMENT ARE SUBJECT TO CHANGE AND/OR GOVERNMENT APPROVAL.

PROGRESS

Yes, Progress has always been the goal of Standard Federal Savings, and we have proven that with our steady Financial Growth

In keeping with our goals and to serve you, the people who have helped us attain our position as one of the leading financial centers of the Southwest side, we are now offering a **7¾% per annum, 6 year, \$1000 minimum certificate account.**

All Standard Federal certificates are issued in minimum amounts of \$1,000. Your savings in either a passbook or certificate account are insured up to \$40,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

For over 65 years, Standard Federal Savings has been the financial center of Chicago's Southwest side serving people with integrity, faith and trust. Stop in today and open the account of your choice, insuring the progress of your financial goals.

7¾% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 6 Year Maturity YIELD INCREASE TO 8.17% (on interest accumulated for 1 year)	6½% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 1 Year Maturity YIELD INCREASE TO 6.81% (on interest accumulated for 1 year)
7½% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 4 Year Maturity YIELD INCREASE TO 7.90% (on interest accumulated for 1 year)	5¾% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 30 Day Maturity YIELD INCREASE TO 5.39% (on interest accumulated for 1 year)
6¾% Yearly	CERTIFICATE ACCOUNTS* 30 Month Maturity YIELD INCREASE TO 7.08% (on interest accumulated for 1 year)	5¼% Yearly	PASSBOOK SAVINGS* Interest Paid To Date Of Withdrawal YIELD INCREASE TO 5.39% (on interest accumulated for 1 year)

Your savings in either a Standard Federal passbook or certificate account are insured up to \$40,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.
* All certificates are issued in minimum amounts of \$1,000. A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 — 847-1140

Monday, Tuesday, Thursday,
Friday - 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday - 9 a.m. to noon
Wednesday - No Business Transacted

Kultūrinė kronika

Žmonės ir temos Lituanistikos instituto suvažiavime



Dr. Bronius Vaskelis, vadovaujantis Lituanistikos instituto suvažiavime lietuvių literatūros sesijai.

LIETUVIŲ LITERATŪRA LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIME

Šeštadienį, gegužės 17 dieną, bus trys viešos paskaitos literatūros sesijoje, kuriai pirmininkaus dr. Bronius Vaskelis, Lafayette College (Easton, Penn.) profesorius ir L.L. literatūros skyriaus vedėjas. Žinomasis rašytojas ir literatūros kritikas Antanas Vaičiulaitis kalbės apie Motiejaus Valančiaus raštų stilių. A. Vaičiulaitis yra trylikos knygų autorius, taip pat atlikęs nemažą vertimų ir paskelbęs mokslinių literatūros studijų. Kaip kritikas žinomas Aug. Raginio vardu.

Antrąją paskaitą skaitys Ohio valstybinio universiteto profesorius dr. Rimvydas Šilbajoris. Jo tema orientuota į netolimos praeities okup. Lietuvos rašytojus — Iškoko Mero kūrybą. R. Šilbajoris gavo M.A. ir Ph. D. laipsnius Columbia universitete New York, parašė dvi knygas ir per 50 straipsnių literatūros klausimais, skaitė paskaitas lietuvių ir tarptautiniuose suvažiavimuose, buvo Assoc. for the Advancement of Baltic Studies pirmininku.

Literatūros sesija bus užbaigta dr. Kęstučio Keblio iš Southfield, Michigan, paskaita "Vaizduojamojo požiūrio technika Škėmos ir Sluckio romanuose". K. Keblys gavo Ph. D. laipsnį Purdue universitete 1962 metais. Šalia savo profesinio darbo chemijoje, dr. Keblys rašo literatūros klausimais periodikoje, yra aktyvus lietuviškų organizacijų veikėjas ir žinomas savo studija "Romanas 'Sėvičioje' 1968 metų K. Bradūno redaguotoje knygoje "Lietuvių literatūra svetur".

Suvažiavimas vyks Lietuvių namuose, 877 East 185 St., Cleveland, Ohio. Kviečiama visuomenė.

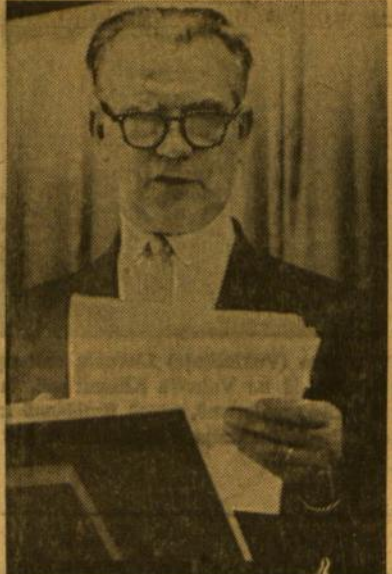
SOCIOLOGIJA IR PSICHOLOGIJA LITUANISTIKOS INSTITUTO SUVAŽIAVIME

Šeštadienį, gegužės 17 dieną, 3:30-5:00 val. bus dvi sociologijos paskaitos. Sesijai pirmininkaus prof. dr. Domas Krivickas iš Washingtono. Dr. Benediktas V. Mačiūka kalbės apie socialines ir kultūrinės problemas suklektyvintame Lietuvos kaime. Prelegentas yra Connecticut valstybinio universiteto (Storrs) profesorius. Dėsto moderniąją Europos ir Sovietų Sąjungos istoriją. Daktaro laipsnį gavo Chicago universitete 1963 metais. Okupuotos Lietuvos klausimais yra rašęs Lituanus, Aiduose, Metmenyse ir keltuose angliškose žurnaluose. Dr. Vytautas S. Vardys skaitys temą: "Tautiškas ir socialinė kaita Baltijos respublikose". Paskaitininkas yra Okla-

homos universiteto (Norman) politinių mokslų profesorius. Daktaro laipsnį gavo 1958 m. Wisconsin universitete. Dviejų knygų ir daugelio mokslinių studijų autorius, lietuvių žurnalu bendradarbis, tarptautinių ir lietuvių mokslinių suvažiavimų prelegentas, buvęs Assoc. for the Advancement of Baltic Studies pirmininkas.

Psichologijos sesijos paskaitos vyks sekmadienį, gegužės 18 d., 1:30-3:00 val. Dr. Vytautas Černius, Temple U-to prof. Philadelphiaje, kalbės akulturacijos klausimu. Tas problemas jis nagrinėjo II-me Mokslo ir kūrybos simpoziume 1973 metais; dabar išskels naujų aspektų. V. Černius baigė Bostono u-tą ir daktaro laipsnį gavo Chicago universitete 1966 m. Gilino studijas Europoje. Dr. Ina Užgiriene, Clark univ. profesorė, Worcester, Mass., skaitys apie psichologinę dvikalbiškumo reikšmę vaikystėje. Prelegentė gavo Ph. D. laipsnį už klinikinės psichologijos disertaciją Urbanos universitete 1962 m. Išspausdino eilę mokslinių studijų specialiuose žurnaluose ir bendradarbiauja lietuvių spaudoje. Dalyvauja mokslininkų suvažiavimuose su paskaitomis. Šiame L. I. suvažiavime pirmininkaus psichologijos sesijai.

Suvažiavimas vyks Lietuvių namuose, 877 East 185 st., Cleveland, Ohio. Kviečiama visuomenė.



Dr. Domas Krivickas, sociologijos sesijos vadovas Clevelande įvykstantame Lituanistikos instituto suvažiavime.

POETAI "POEZIJOS PAVASARYJE CHICAGOJE"

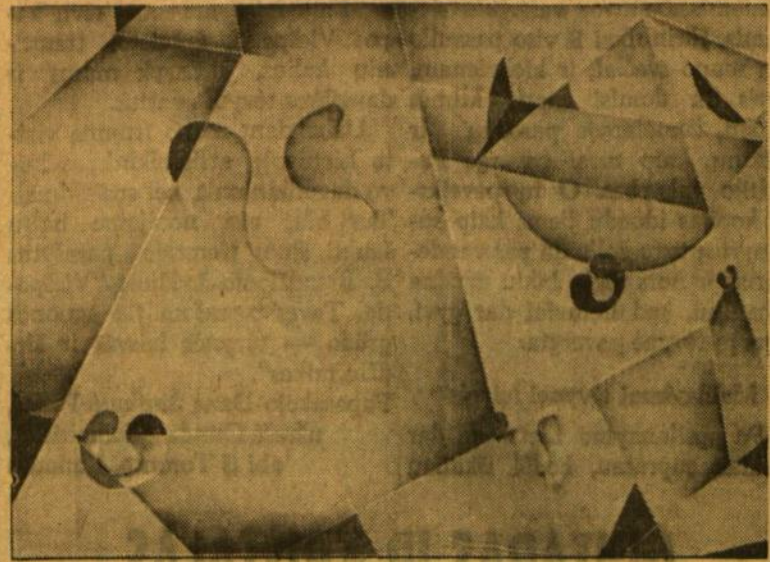
Tradicinė mūsų poezijos šventė šiemet vėl įvyks Jaunimo centre gegužės 30—31 d. (penktadienį ir šeštadienį). Tai bus vėl "Poezijos pavasaris Chicagoje". Šiemet jame jau pasižadėjo savo kūrybą skaityti: Liūnė Sutema, Vitalija Bogutaitė, Aloyzas Baronas ir Rimas Vežys. Šiuo mūsų poezijos festivaliu bus užbaigtas 1974—1975 metų kultūrinių vakaronių sezonas.

DAINUOJANTI KULTŪRINĖ VAKARONĖ

Jaunimo centro kavinės kultūrinė vakaronė Chicagoje atei- nantį penktadienį (gegužės 2 d.) 8 val. vak. bus skirta lietuviškai dainai. Prie kavos ir gardumynų vakarojantis turės rpgos išgirsti Jaunimo centro chorą "Audrą", dainuojantį studentų vieneta "Vaivą", "Grandies" dainininkus. "Ziedžirbas, o taipgi padainuos Danutė Runimaitė ir Tautvilaitė. Tai bus tikras dainų vakaras Jaunimo centro kavinėje. Visi kviečiami.

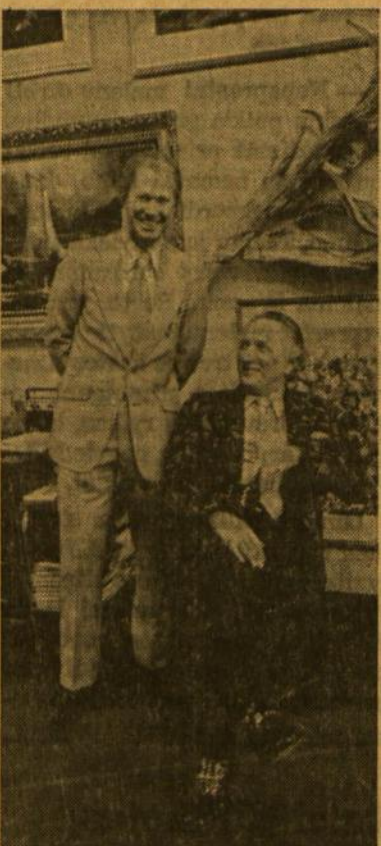
LIETUVIAI EMERIKIEČIŲ EKSLIBRISTŲ ŽURNALE

"American Society of Bookplate Collectors and Designers"



Robertas Ramanauskas

Kellonės atspindžiai



Jonas Šalna (kairėje) ir Antanas Petrikonis Marquette meno galerijoje, Chicagoje, dabar vykstančioje jų darbų parodoje. Antano Petrikonio tapybos ir Jono Šalna šakų skulptūros paroda Detroito, naujosios parapijos salėje, bus š. m. gegužės 3-4 d.

Nuotr. V. Noreikis

leidžia ir savo žurnalą "Bookplates in the News". Žurnalas išleina kas trys mėnesiai. Jo adresas: 429 North Daisy Ave., Pasadena, Calif. 91107. Redaguoja Audrey Spencer Arellanes. Balandžio mėnesyje išėjusiame naujame žurnalo numeryje du puslapiai skirti ir lietuviškiems ekslibrisams. Viename puslapyje informuojama apie nemažai ekslibristų sukūrusių mūsų dailininką Vytautą O. Virkau. Puslapyje išklija duodamas ir vienas jo ekslibrisas, padarytas Stasiui Pilkaui jo 50 metų teatrinio darbo proga. Čia pat puslapyje informuojama ir apie Stasį Pilką, ne vien tik kaip teatro, bet ir ekslibristą. Kitame žurnalo puslapyje ekslibristas dr. V. E. Vengris supažindina skaitytoją su šiandieniniu lietuvišku ekslibristu, plačiau apsidodamas prie dail. Vinco Kisarausko ekslibristų ir jų tarptautinio pasiekimo. Išklija vėl puslapyje duodamas Vinco Kisarausko Vitoliui Vengriui sukurtas ekslibrisas.

Visa ši, žurnale paskelbtoji medžiaga yra gražus supažindinimas ekslibristu pasaulio su lietuviškuoju ekslibristu.

COMMEDIA DELL'ARTE CHICAGOJE

Italų renesanso teatre XVI ir vėlybesniais šimtmečiais populiariai vadinamoji Commedia dell'arte, atliekama profesionalių aktorių, būvusių paplitusi ir kitoje Europos šalyse, dabar atgaivinta Chicagoje, Forum teatre (5620 So. Harlem) pastatant "The Three Cuckolds". Nors ta komedija L. Katzo kiek suaktualinta, tačiau išlaikiusi labai daug praeities bruožų ir įdomi daugeliu atžvilgių. Plėkia šeimų neįstikumą humoristinėmis situacijomis. Tai ypač sekasi, kad vaidinti buvo parinkti gerai išugdę profesionalai aktoriai, kaip 27

metus buvęs dramos direktorius Rosary kolegijoje B. Thompson, 1972 m. laimėjęs geriausio aktorius garbę W. Munchow, iš Goodman teatro atėjusieji Ch. Berendt ir N. Leonard, televizijos aktorė A. Silvestre, Hofstra universitete dramos studijas baigusi N. Burns. Ypač, kad juos darnian vienetan sėkmingai suvedęs talentingas Chicago režišierius W. Pullinsi. (jp)

SOCIALINIO TEISINGUMO SAUKSMAS

Ryžtingą žodį, primenantį socialinio teisingumo pareigą, tarė jėzuitas William J. Byron savo naujoje knygoje "Toward Stewardship". (Išleido Paulist Press 1975 m. New York, 89 psl., kainą 1 dol. 65 ct.). Knygos užvadinimas paimtas iš evangelinės minties, kad mes esame tik pasaulio turtų užvaldys ir privalome dalintis su tais, kuriems daug ko trūksta. Vėkale primenami Evangelijos dėsnių apie reikalą renti neturtėlius, cituojamos išpūdingos ištraukos iš pirmųjų ir vėlesniųjų krikščionijos žulų pareiškimu. Primenamas ir faktas, kad 10 proc. turtingųjų amerikiečių yra savininkai 56 proc. JAV asmeniškos nuosavybės ir finansinių išteklių; tie 10 proc. gauna 29 proc. krašto pajamų. Gi 10 proc. neturtingiausių Amerikoje tegama 1 proc. viso krašto gyventojų pajamų. Taip pat primenama, kad JAV gyventojai sudaro tik 6 proc. viso pasaulio gyventojų, o jie naudojami 40 proc. visų pasaulio išteklių. Amerikiečio pajamos vidutiniškai yra 5.000 dol. metams, o Etiopijoje tik 60 dol., Bolivijoje 150, Indijoje 70 dol.

Dėl to autorius visus ragina daugiau laikytis socialinio teisingumo. Cituoja šv. Jono Auksaburnio žodžius: "Dievas niekada nei vieno nepasmerkė, kad bažnyčios nėra aprūpintos turtingais, didingais įrengimais, bet grasio pragaru tiems, kurie neduoda išmaldų neturtėliams". Net ir Vatikano II suvažiavime buvo pakartota Bažnyčios tėvų mintis: "Maitinkti žmogų, mirštantį iš bado, nes jeigu jo nemaitinsi, jį užmuši". Apskritai autorius ragina prie prasmingesnio gyvenimo, kad nenusipelnytų modernieji žmonės ant savo paminklų užrašo, kurį Nobelio laureatas T. S. Eliot minė savo kūriny "The Rock": "Ir vėjas pasakys: čia gy-

Filmų įvairumai

Filmo herojus žydi ekrane

STASE SEMENIENE

Art Carney gavo Oskaro premiją, kaip geriausias aktorius, už atvaizdavimą tėvuko, kuris iškeliauja, prašėdamas odiseją, pilną svajonių ir nusivylimų.

"HARRY AND TONTO" yra juokingas, jaudinantis filmas, vystas žavų pasakojimą apie seną vyrą, kuris staiga susipranta, kad jis dar net labai gyvas. Filmas sentimentalus, bet ne baurus savo saldumu; aktorių sąstata pulkia parinktas ir rimtai Paul Mazursky surežisuotas. Su humoru ir žemiškuoju žavesiu filmas stengiasi atidengti mums kažką ir pajusti, ką žmonės jaučia šiandien Amerikoje.

Art Carney akademinės premijos laimėjimas buvo maloniai sutiktas publikos, kuri atsistojo ir griausmingu plojimu pagerbė televizijos veteraną. Carney padėjo savo ilgamečiui agentui, kuris privertė jį pasirinkti tą rolę, sakydamas: "Su- vaidink! ESI senas!" Aktoriaus triumfas tuo labiau buvo nepaprastas, nes "Harry and Tonto" buvo jo pirmoji pagrindinė rolė filme. Tačiau publikai Carney nėra svetimas. Daugel metų jis žavėjo televizijos žiūrovus serijinėme "The Honey-mooners", vaidindamas Ed Norton, meilų kanalizacijų darbininką. Besidomintys teatrais, neseniai matė jį Chicago scenoje Neil Simono "The Prisoner of Second Avenue". Dabar gi jis, būdamas 56 m., sušvito filmo žvaigžde, perduodamas 72 m. pensijon išėjusi mokytoja, kuris su katinu iškeliauja skersai Amerikos aplankyti savo šeimos narius paprastame, bet veiksmingame filme.

"Harry and Tonto" yra komedija su aštria briauna, tačiau stebėtinai švelniu sarkazmu, parodo minkštą širdį, bet, "nesuminkštintu smegenų" ir žiūrovą nutelkia geru jausmu, lyg šis tikrai pajustų, kad gyvena.

Harry (Art Carney) yra New Yorko našlys, perkopęs septynis dešimt ir pora, o jo geriausias draugas (be žmonių) yra katinas Tonto. Harry stengiasi vesti civilizuoatą gyvenimą mieste, kurį jis seniau mylėjo, o dabar ryžtas taigi neatšidėti. Tačiau nei ketvertas užraktų ant durų neapsaugo jo nuo keturių užpuolimų per vienerius metus. Trumpam jis apsigyvena su sūnaus šeima priemiesty Long Island, o vė-

veno padorus bedieviški žmonės. Vienintelis jų paminklas yra asfalto kelias ir tūstantis pames-tų golfo kamuoliukų". J. Pr.

TEISIŲ MOKYKLOS DEKANAS

Nauju Chicago universiteto Teisių mokyklos dekanu buvo parinktas kriminalologas N. Morris, 51 m.

INDIJOS RELIGINĖ ISMINTIS

originali, dalykinė studija apie vieną iš šviesiausių Indų religijos laikotarpių parašyta Vytauto Bagdavičiaus

Kai Azijos religijos šiandien perša mums savo mokslą ir kai kai kurios jų sąvokos darosi kasdieniniai mūsų žodžiai, verta yra susipažinti, kas tose religijose yra vertingo ir ko jose nėra.

Šis atspaudas iš Draugo kainuoja 3 dol. ir yra gaunamas Drauge ir pas platintojus.

PUIKI DOVANA ŠVENČIŲ IR KITOMIS PROGOMIS

ŠV. RAŠTO NAUJOJO TESTAMENTO

ANTRA LAIDA

Išleido

LIETUVIŲ KUNIGŲ VIENYBES

Mecenatas — Prel. Juozas Karalius

Naujasis Testamentas yra praktiško formato įristas kietais viršeliais. Vertimas padarytas gražia lietuvių kalba. Meconato dėka laida parduodama prieinama kaina.

Gaunama "DRAUGO" knygyne

Kaina — \$5.00

Illinois gyventojai prašomi pridėti 50 centų mokesčiams ir persiuntimui: (idtur gyvenantieji pridėkite 25 centus).

Gera proga visiems įsigyti Naująjį Testamentą. Siųskite užsakymus:

DRAUGAS
4545 West 63rd Street
Chicago, Illinois 60629

net ir senatvėje vis augas ir išleikas savo orumą. Carney sukurtas Harry yra ramios filosofijos ir švelnaus humoro žmogus. Carey vaidyba yra originali ir verta jo laimėto vainiko. Nelengva sukurti komedijas, kurios taipgi veiktų kaip drama. Mazursky parodė didelį sugebėjimą režisūroje, ir jo meniškasis priėjimas prie filmo vystymo irgi kritiky buvo įvertintas keturiom žvaigždutėm — aukščiausiu pagyrimu.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutaupykite pirkdami čia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidara pirmad ir ketvirtad vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. Prospect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

Laidotuvių direktoriai MAŽEIKA & EVANS

6845 SOUTH WESTERN AVENUE

TRYS MODERNISKOS

AIR-CONDITIONED KOPLYCIOS

MAŠINOMS VIETA

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS MARQUETTE FUNERAL HOME

— TEVAS IR SŪNUS —

TRYS MODERNISKOS KOPLYCIOS

2533 West 71st St. Tel. Govenhill 6-2345-6
1410 S. 50th Ave., Cicero TOWNHALL 3-2108-09

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

EUDEIKIS

Laidotuvių Direktorai

DOVYDAS P. GAIDAS — GERALDAS F. DAIMID

TRYS MODERNIOS KOPLYCIOS

1330 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3 9857
1605 07 South Hermitage Avenue
Telefonas YArds 7-1741

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Lietuvių Laidotuvių Direktorų Asociacijos Nariai

ANTANAS M. PHILLIPS
1307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401

STEPONAS G. LACK (LACKAWICZ) IR SŪNOS
2314 W. 23rd PLACE Tel. Virginia 7-6872
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
11023 Southwest Highway, Palos Hills, Ill. Tel. 974-4416

PETRAS BIELIGNAS
1348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 8-8572

POVILAS J. RIDIKAS
1354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-191

JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-39

VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 60th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYMPIE 2-1003



REDAGUOJA ST. SEMENIENĖ, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

PAVERGTOJE TĖVYNEJE BESILANKANT

Pavasarij, vėsią, beržų naujais lapais pakvėpusią dieną, mano koja vėl palietė brangią tėvynės žemę, kurios nemačiau beveik 30 metų.

Iki šiol Lietuva man buvo tik mirazas. Skrendant per Atlantą svajojau, kad nors gaudčiau nusiprausti vėdą Nemuno vandeny, kojomis paliesti jo smėlėtą dugną ir nakties tylumoje pasiklausyti lakštingalos solo, apie kuria tik iš tėvų pasakojimų esu girdėjęs. Atsiminimai blaškėsi vaizduotėje, nes nebuvau vos vienuolikos metų, kai palikau Kauną ir tuo baisiu momentu, kai karu audra užėmė virš galvos. Daugelis suaugusiųjų tautiečių tokiam sumišimui paliko tėvynę su giliu skausmu širdyje, bet mano amžiuje, prisimenu, buvo tik viena mintis — pabėgti nuo karo, tos visa naikinančios pragaro mašinos, o kur — nesvarbu, jei tik tėvai ir broliai yra su manimi.

Metams slenkant ir užaugus, pradėjau ilgėtis tėvynės ir pasamonėje jčiau, ką ji man reiškia.

Gimtame Kaune

Kai pasiekiau savo gimtąjį Kauną ir tą namą, kur gyvenau, nustebinau gimines savo atmintimi. Prisiminiau ir išaiškinau mūsų namo planą, kur šeimos baldai stovėjo ir mano daiktai gulėjo. Norėjosi šauktis mamos ir tėtis, kurių dvasios gal tikrai mane lydėjo (nes abu mirę), ir, rodos, jaučiau jų artumą. Praverkau. Tuo laiku mane pasveikino senelis — dėdė, kuris taip priminė man tėvą... Atsiminimai rishia bėgo, ir tik po geros valandos atsipeikėjau, kad visa tai buvo praėityje, prieš trisdešimt metų, kad aš jau nebe vaikas, o suaugusi moteris, pati vaikų motina.

Mano išvargusį vaizduotę sukūrė tėvynės vaizdas, kurio ten neradau. Pasakojau ištroškusiems giminiams apie gyvenimą anapus Atlanto bei ten esančius pažįstamus.

Išgyvenimai Sibire

Graudu buvo klausytis, kai dėdė patylomis pasakojo savo pergyvenimus, išskentus Sibiro tundroje per dvidešimt metų. Jo vaikai (mano pusseserė ir pusbroliai) taip pat perėję visus pragaros skyrius, ruso sugalvotus lietuviams išnaikinti. Kai kurie kentėdami kalėjimuose, kartais patys negalėjo suvokti, ar jie dar gyvi, ar jau mirę. Ir nusivildavo, kai pajusdavo, kad dar tebegyvena. Žinojo, kad dar toliau reikės kentėti beviltišką ateitį.

Vis dėlto komunistams nepavyko lietuvių nutautinti nei pasitikėjimą Dievu išplėsti. Kartais, nors ir ištrūkę iš to pragaros, nebūdavo tikri ir dabar nėra garantuoti, kad, nebus vėl areštuoti.

Nepajėgia užgniaužti lietuvių patriotiškumą

Mano pusseserė ir pusbroliai, sulaukę amnestijos vėl buvo suimti ir Sibiran išdanginti neribotam laikui. Džiugu, kad jie ir jų patriotiškumas vis dėlto nežuvo. Jų širdyse teberusena gili meilė savo pavergtam kraštui. Jie saugoja tą turtą ir savo vaikuose, lyg vaidi-

lūtės šventąją ugnį aukure.

Ir kas gi galėtų mylėti ruso "plačiąją tėvynę", ir jos didįjį "broli", kaip jie skelbiasi, po tokių baisių asmeniškų patyrimų. Kai pusseserė buvo areštuota ir antrą kartą vežama Sibiran, pakeliui patalpinta Maskvos kalėjime, peralkusį išdriso paprašyti maisto. Sargas jai atrėžė "broliškai" šiais žodžiais: — Pasigauk žiurkę ir iškelk sau puotą!

Prislėgti ir pavergti visomis šaknimis į Lietuvą įsikibę

Iki apsilankymo tėvynėje, Lietuva man buvo svajonė, gražus sapnas. Dabar gi vėrus realybę, bet tokia skaudžia, beveik neįtikėtina realybė, nes mano tėvynė pavergėjo pritausta, verkia, dejuoja. Žmonės iškalėje Sibiro taigose, kalėjimuose, palėgė ir žsigandę, bijo net laisvai reikšti savo mintis. Nežiūrint spindinčio džiaugsmo akyse gimnėms susitikus — jų lūpos surakintos, nes visi žino, kad sienos gali turėti "ausis". Norisi suklypus šaukti: — Tėvyne, kas iš tavęs beliko? Tik palieka viltis tikėti poeto Maironio žodžiais: "O tačiau Lietuva atsisbus gi kada, ne veltui ji tiek išskentėjol!"

Po tų penkerių dienų apsilankymo (nes tik tiek tele džiama), pajutau, kad lietuvių šaknys giliai įleistos į lietuvišką tėvynės dirvą, nors karo bei priešio okupanto nuniokiota, pasilikę čia, jų šakoms siekiant visus pasaulio žemynus. Tėvynėje lietuvis, nors ir vargų spaudžiamas, guodžiasi: "Tuo tarpu čia ramina mus gimtoji žemė ir dangus, nes dažnai tik tiek ir belikę iš senųjų laikų!"

Pasitikėjimas Dievu

Likimas taip lėmė, kad aš savo gyvenimo gilį sumezgiau su šventimos valstybės, bet bendro likimo Estijos sūnumi. Tačiau dėl to mano patriotiškumas neišblėso, meilės savai tėvynei nenustelbė. Būdama labai religinga, vieno meldžiu Aukščiausio, kad mūsų vaikuose rusetų bent dalelė meilės tėvų kilmės kra-



Marija Remienė, Lietuvių fondo džiaugsmingo pokylio rengimo pirm., sveikina susirinkusius svečius Martinique restorane. Nuotr. D. Vakarė

tams, nes ir j'e, gal būt, ateityje bus pašaukti atiduoti savo duokle.

Aš pati niekada nesigėdinu prisipažinti esanti lietuvė, nors mažai prisiminiau tėvynę. Taip pat pasitikiu Dievo valia ir pavadu Jam savo likimą.

Saukiu pasauliui apie Pabaltijo kraštus

Kai "sušlubavo" mano sveikata ir buvo per sunku dirbti fizinį darbą, nelaukiant pasitaikę proga patekti į Jūrininkų liuteronų centro misiją. Pats Viešpats tik galėjo pramatyti, kad šios pareigos visiškai atitinka mano charakteriui. Esu laiminga, kad čia galiu lyg kokia "ambasadore" garsinti Pabaltijo valstybes, o ypač Lietuvą. Mano darbo kambarys išpuostas vėlavėlėmis, Klaipėdos švyturio, Baltijos kopu, Vyčio ir kitais valstybės reprezentuojančiais paveikslais, O ant

centrinės sienos — žemėlapis su aiškiais Lietuvos valstybės sienomis. Jūrininkai iš viso pasaulio yra mano svečiai, ir kiekvienam, kuris tik domisi mano kilmės kraštu, žemėlapyje parodau ir aiškinu, kaip rusai pavėrgė Pabaltijo valstybes. O tų paveikslų kopijas įduodu jiems kaip suvenyrus; tegu keliauja per vandenynus ir nors tokiu būdu garsina pasauliui, kad lietuviai dar gyvi, nors jų tėvynė pavergta.

Maldavimai tėvynei laisvės Po apsilankymo Lietuvoje dar aiškiau supratau, kodėl iškaliau

žiuos žodžius Anapilyje (Toronte, Kanadoje) ant savo tėvų kapo: Viešpatie, apšvietei tremtinių kelius, atidaryk mums ir dangiškos tėvynės vartus.

Užbaigiant mano trumpą vizitą Lietuvoje, atsisveikėjimas buvo dar liūdnas, nei susitikimas. Tur būt, visi norėjome balsu šaukti šiuos tremtyje parašytus B. Brazdžionio žodžius: "Viešpatie, Tavęs teprašom tik agunos grūdo — tėvynės laisvės ir širdžių taikos".

Papasakojo Dana Šimkutė-Petta, užrašė Gunda Adomaitienė, abi iš Toronto, Kanados

GINTARAS IR KRISTALAS

Pažvelgus į Chicagos parengimų kalendorių, galima susidaryti gana aiškų vaizdą apie maloniają lietuvių veiklą: tai koncertai, meno parodos, pokyliai, išvykos. Kai kurie iš šių parengimų yra naujos žvaigždės mūsų padangėje, o kiti jau pilnai tradicijos vardo užsipelnę.

Chicagos Lietuvių moterų klubo narės su malonumu ir užtarau pasididžiavimu ruošiasi pristatyti Chicagos lietuviškai visuomenei jau 15-tą grupę jaunų lietuvių Gintaro balijų, kuria įvyks birželio mėn. 15 d. Conrad Hilton viešbutyje, Chicagos miesto centre.

Liusė Dargienė, baliaus komiteto pirmininkė, rūpestingai koordinuoja įvairius parengimo darbus, nuolat tariasi su komiteto narėmis, kad šis kristalinės sukakties baliaus paliktų neišdildomą įspūdį jaunoms gintarėlėms, jų šeimoms bei maloniai nu-

teiktų visus dalyvius. Darbas ne lengvas, bet pagal aktyviają Liusę Dargienę.

— Nepaprastai malonu dirbti su tokia puikla grupe jaunuolių. Pasiruošimas pristatymui reikalauja iš jų nemažai laiko, daug disciplinos, koordinacijos ir pasiryžimo. Tačiau jaunatviška energija nugalė visus sunkumus su malonia šypsena. Be to, yra nepaprastai malonu matyti pirmos, antros ir net trečios kartos Amerikos lietuvių, užmezgant patovius draugystės ryšius, kurie gali sudaryti puikų pagrindą tolimesnei lietuviškai veiklai.

Gintaro baliaus pelnas skiriamas stipendijoms ir BAFui — lygiomis dalimis. Šmet stipendijų paskirstymu rūpinasi Dalia Bobelienė. Lietuvių, norinčių paduoti prašymus stipendijoms, prašomos skambinti D. Bobelienėi telefonu 426-6081. M. K.

Pasaulio lietuvių katalikių moterų organizacijų sąjungos fondas

Skaitant Lietuvių Katalikų Bažnyčios Kroniką, yra tiesiog nuostabu, kaip kietai lietuviai kovoja visa savo širdimi, protu ir gilia išmintimi dėl tikėjimo ir lietuvių tautos laisvės pavergtoje Lietuvoje. Kovoja su žiauriu, visą griauančiu, visa naikinančiu, kas tik Lietuvių tautai yra brangu, Lietuvos okupantu rusu.

Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos šaukiantis balsas į visus išieivijoje gyvenančius lietuvius skelbia: Padėkite, šaukite ir jūs, įrodykite pasauliui ir tautų vadams, kokį terora, kokią brutalią komunistų sprespaudą kenčia Lietuva ir už ką?

Didelė galimybė pasiekti pasaulio protus ir atverti žmonių akis yra tarptautinės organizacijos. Mes, lietuvių moterys, priklausome Tarptautinei katalikių moterų unijai per Pasaulio lietuvių katalikių moterų organizacijų sąjungą. Mūsų atstovė Birutė Venskuvienė yra Katalikių moterų unijos Centro valdybos narė. Ji dalyvauja tarptautiniuose suvažiavimuose, studijų dienos

ir įvairiuose kongresuose. Kiekviena proga iškelia komunistų pavojų pasauliui ir kitų tautų atstovėms pavyzdžiais pavaizduoja visų žmogaus asmens teisių ir laisvų atėmimą ir panikinimą pavergtoje Lietuvoje.

Dirbti tą svarbų Lietuvai darbą, kelti Lietuvos laisvės klausimą dideliuose tarptautiniuose suvažiavimuose, atstovauti 62 tautų forumo pavergtos Lietuvos teises, be asmeninės kompetencijos bei pasiaukojimo, reikia dar ir lėšų būtinoms išlaidoms padengti.

Šiuo raštu todėl krepiamės į visas lietuves moteris ir visus lietuvius vyrus padėti mums, kiek galite, savo pinigine auka dar aktyviau tęsti toliau tą svarbų ir labai sėkmingą lietuvių tautos laisvei ir Lietuvos Nepriklausomybei ginti darbą Pasaulio katalikių moterų unijoje ir kituose tarptautiniuose didelio masto moterų forumuose. Pinigus, čekius, pašto perlaides prašome siųsti Fondo išdininke vardu ir adresu: Mrs. B. Reventas, 87-66 95th St., Woodhaven, N. Y. 11421.

Marija Lušienė PLKMSO Fondo pirmininkė

ETIKETAS

MUZIKA SVEČIAMS

Kai pasikviečiama pora į namus, ar duoti muziką, kurią jie mėgsta, ar tą, kurią pati mėgsti?

Paprastai grojama muzika, kurią namų šeimininkai mėgsta. Tačiau, jei turima plokštelių ar įrekorduotų juostelių kolekcijoje muzika, kurią šeimininkai žino, kad jų svečiai labai mėgsta, būtų labai mandagu ir girtina ją pagroti.

KOMBINUOTAS KVIETIMAS

Jei pakviečiama atvykusi viešnia į svečius, ar šeiti į restoraną, ar būtina kviešti ir jos draugę, pas kurią ji atvykusi apsisotoji?

Taip, tačiau anai nėra reikalo kvietimą priimti. Netgi kartais



Gubernatorienė Roberta Walker prima lietuvišką austą juostą iš Aldonos Rimienės Balzeko muziejuje

PAVASARINIAME MOTERŲ SUSIRINKIME PAGERBS MENININKES

Balzeko liet. kultūros muz. moterų vienetas rengia metinį pavasarinį susirinkimą — pietus balandžio 30 d., 11:30 v. John Hancock dangoraižyje, 95 aukšto restorane, kur bus prisaiškintos naujos vieneto direktorės.

Pagrindiniu kalbėtoju bus naujas Chicagos istorijos dr-jos direktorius Harold Skramstad. Jo tema apie JAV 200 metų jubiliejų. Taipgi sukaktį suriš su etninių grupių talkininkavimu, ypač pabrėždamas Balzeko muziejaus įnašą.

Pietuose bus pagerbtos jaunos menininkės - studentės. Dailės stipendijų komiteto pirmininkė Jean Vance įteiks 200 dol. stipendiją Eugenijai Stančiauskaitei.

Garbės atžymėjimus gaus Jeanne Dainis ir Rosemary Janaitė, abi Marjos Aukšt. mokyklos mokinės. Meno stipendijų komiteto kitos narės yra: Liusė Dargienė, Teodora Kuzienė, Janina Marks ir Agnė Prusienė.

Pietų rengimo komisijos pirmininkė yra Irena Norbutienė. Jai talkininkauja Rose Pietkiewicz, o narės: Irena Balzekienė, Phil Juškievič, Marija Krauchunienė, Dolores Kwain, Margi Mankienė (vieneto pirm.) ir Evelyn Norbutienė.

Pietų kaina 10 dol., o narėms — nuolaida 9 dol., užsisakyti telefonu: Rose Pietkiewicz, tel. 779-7893.



Hamburgo (Vokietijoje) Lietuvių moterų klubo narės pavasariniam susirinkimui. Sėdi iš k.: Valerija Klimaitienė, dr. Lucija Pašaitienė (pirm.), Nijolė Semėnaitė-Etzvilerienė, Stasė Broksienė ir Loretta Sarachienė. Stovi iš k.: Rūta Norvilienė, Stefanija Krapauskienė, jos dukra Dalia Malinauskienė ir Teresė Lipsienė. Nuotr. Elenos Ballulienės

tokiai namų šeiminkėlėms džiugu, kad jos viešnios draugai pasikviečia ją ir palengvina viešnią užimtį ir jai palikti laisvesnes rankas.

ARBATPINIGIŲ PALIKIMAS

Kiek paprastai reikia palikti arbatpinigių bufetinio pobūdžio restorane, kur pats sau pasitar nauji? Padavėja atneša tikrai kavą ir saldujį.

Padavėjos sako, kad arbatpinigiai turi būti palikti tokios pat sumos, kaip ir ne bufetinio stiliaus patarnavime, nes reikia daug triušo padėti to bufeto paruošimui.

Daiva Dobilienė

STUDIJA DOROVES KLAUSIMAIS

Spaudos apaštalavimui pasišventusi Paulistų draugija nuolat duoda suglaustu, aktualiomis temomis parašytų, parinktų autorių veikalų. Vienas iš naujesnių — James Graffney "Moral Questions" (147 psl., 1 dol. 65 ct.). Autorius giliai apsiskaitęs, kas matyti iš veikalo pabaigoje jo rekomenduojamos ir aptariamios naujosios literatūros šioje knygoje liečiamais klausimais. O čia svarstomi dabarties visuomenę dilginantieji dalykai, kaip naujoji moralė, besikeičiančios perspektyvos dorovės srityje, abortai, šeimos problemos,



Balzeko lietuvių kultūros muziejaus moterų vieneto meno stipendijos paskirstymo komitetas. Sėdi iš k.: Janina (Monkutė) Marks; ses. Roseanne, Marijos aukšt. mokyklos meno skyr. dir.; stovi iš k.: Teodora Kuzienė, Jean Vance ir Liusė Dargienė. Trūksta Agnės Prusienės.



15-to Gintaro baliaus debutantės susipažinimo arbatėlėje Aldonos ir Algirdo Brazių namuose. Sėdi iš k.: Judith Barytė, Ona Požarniukaitė ir Rita Dičiūtė. Stovi iš k.: Sharon Savickaitė, Lori Rimkutė, Ann Marie Jagielaitė, Danutė Brusokaitė ir Sharon Petroskutė. Nuotraukoje nėra Giedrės Biliūnaitės. Nuotr. V. Noreikos